

FENT CARREPIAN

SUMARI

Editorial i Sumari	2
La festa de dia 15	3
Exposició de Na Julia Davis	4
Optimisme	5
Per molts d'anys	6
Memòria R.A.M.	7
Fent Carrerany, record del passat o projecte de futur?	8
Tres enhorabones i tres alertes	9
Programa de les Festes Patronals	10
Poemes i gloses	12
Sa Xerradeta	15
Problemàtica dels joves als països catalans	18
Demografia i telèfons	21
Bullit de notícies	22
Sa capella fonda	24
Les messes d'Estiu (i 4)	25
Servei de Promoció econòmica de la Mancomunitat des Pla	28
Aproximació a la Història del Metge Monjo	30
Casa de la Vila	36
El temps i temps passat	39
Passatemp	40
Carrerany Esportiu; Cop de Gas	41
Club Ciclista; Quatre anys junts	46
Notícies d'Escacs	48
La piscina municipal dona els seus primers fruits	50
Feim Carrerany, Torrent de Pareis	51

EQUIP DE REDACCIÓ

Joan Gelabert i Mas
Jaume Mestre Llompart
Jaume Santandreu i Sureda
Onofre Sureda Ribas
Magí Ferriol Bauzá
COL·LABORADORS

Delegació d'Informació
de l'Ajuntament de Maria
C. Ciclista Maria,

Pere Sureda i Ribas
Enric Pozo Mas
Miquel Morey i Mas,
Joana Mª Colombram i Mas,
Onofre Arbona
Bartomeu Monjo Sureda
Bartomeu Pastor Sureda
Joana Serra "Na Cartera"
Francesca Font i Miquel
M. Margalida Jordà i Bauzá
M. del Mar Ribas i Mas
Gabriel Vanrell i Mascardó

+ + + + +
+ La redacció de Fent Carrerany +
+ no es fa responsable de les +
+ opinions dels qui hi escriuen +
+ + + + +

Servei de Promoció Econòmica
de la Mancomunitat des Pla
Antoni Lluc Mas Negre
Club Ciclista de Maria

Fotografies:

Pere Ribas i Colombram
Joana Mª Colombram i Mas
Arxiu de "Fent Carrerany"
Onofre Sureda Ribas,
Tomeu Arbona.

Editorial

CINQUANTA MESOS, CINQUANTA NÚMEROS, CINQUANTA REVISTES, CINQUANTA "FENT CARRERANY". CINQUANTA IL·LUSIONS, CINQUANTA TASQUES, CINQUANTA ESFORÇOS PER COMPLIR AMB TOT ALLÒ QUE SIGNIFICA AQUEST NOM: CAMINAR, OBRIR CAMÍ, IL·LUMINAR, PASTAR IDEES O, SENZILLAMENT, CERCAR EL BO ENTRE EL VELL I EL MILLOR ENTRE EL NOU I MODERN.

ELS QUI HEU SEQUIT, PÀGINA A PÀGINA, LA NOSTRA REVISTA, ELS QUI HEU SIMPATITZAT AMB AQUESTA AVENTURA CULTURAL, ELS QUI HEU FET POSSIBLE AMB ELS VOSTRES DINERS QUE "FENT CARRERANY" SORTÍS A LA LLUM PÚBLICA MES PER MES PODEU, ARA, COMPROVAR SI REALMENT S'HAN COMPLIT ELS OBJECTIUS. ENTREVISTES, PLANES D'UN VENT I DE L'ALTRE, CARTES, QUE VAN I VENEN, CANÇONS POPULARS, NOTÍCIES MUNICIPALS, ESCRITS ECOLÒGICS, ESPORTS, ESCURSIONS I UN LLARG ETCÈTERA D'ALTRES HERBES QUE HAN FARCIT DE LLETRA CALENTA MOLTS DE PAPERS BLANCS, NUS I MORTS.

EN CONTRA DE LA MALA FAMA DE QUÈ LES COSES NO DUREN AQUÍ, A MARIÀ, "FENT CARRERANY" ÉS UNA PROVA DE QUE ES POT ACABAR AMB AQUESTA IDEA DERROTISTA. "FENT CARRERANY" CELEBRA UN PASSAT. CONTEMPLA UN PARELL D'ANYS D'HISTÒRIA D'UN POBLE DE LA QUAL EN DÒNA TESTIMONI PAS A PAS. PERÒ GIRA EL PENSAMENT CAP EL FUTUR ENGOSPANT EL DESAFIAMENT DE CONTINUAR AMB MÉS GANES QUE MAI. LES ENSOPEGADES, ELS FRACASSOS I LES CONTRADICCIONS ENS HAURAN ENSENYAT A CAMINAR, A FER CARRERANY, PERQUE COM SOLIA DIR, MOLT ENCERTADAMENT, ERNESTO CHE GUEVARA: "ENS PODEM PERMETRE DE DONAR UNA PASSA EN DERRERA SI LLAVORS EN DONAM DUES ENDAVANT".

Portada:
Obra d'En Pere Alemany
Fotografia: Magí Ferriol
Impresa a IMPREMPTA MURD

Edita:
Associació Cultural FENT CARRERANY
Sant Miquel, 4.
07519 Maria de la Salut

Imprimeix:
Apostol y Civilizador
Petra
N^o Depòsit Legal: PM-457/1986

LA FESTA DE DIA QUINZE

Pel proper dia 15 de Setembre a les 21'30 hores i per tal de celebrar així com cal la publicació del número 50 de la revista "FENT CARRERANY" i el poc més de 4 anys de vida de la nostra Associació, s'ha organitzat un sopar a S'Alqueria des Comte per socis, subscriptors i tots els amics que vulguin passar amb nosaltres una bona vetlada.

Després d'anar anunciant l'esdeveniment als darrers números de la revista, hem posat a la venda uns tiquets a les distintes entitats bancàries del nostre poble i a membres de la Junta Directiva, a un preu creim que barat de 2.000'-Ptes. El menú del sopar serà el següent: Arròs brut, porcella, gelat amb gató d'ametla, cava "Delapierre", vi, café i licors i durant la vetlada, a més de ball de bot i alguna actuació, es farà entrega de la Pagesa de "FENT CARRERANY" a diverses persones i entitats que han destacat dins la nostra Comunitat Autònoma o dins el nostre poble pel seus bon fer. Així, Pere Serra, president del Grup Serra que edita la Gran Enciclopèdia de Mallorca, que des de fa uns dos anys surt en fascicles setmanals amb els diaris ULTIMA HORA i BALEARES la rebrà en reconeixement a la seva tasca empresarial, per recollir els personatges, llocs, esdeveniments, fets

culturals, polítics, històrics i d'altres tipus, que han tengut lloc a la nostra terra i posar-los junts al servei del futur. Pel que fa a gent del nostre poble, el Motor Club COP DE GAS serà distingit per la seva labor per la promoció de l'esport de les dues rodes i l'èxit de les proves tan importants que han organitzat, gràcies a la seva planificació, la seva voluntat i l'afecció a aquest esport i que han duit el nom de Maria més enllà de la nostra illa de Mallorca.

Així, també el Club Ciclista Maria de la Salut en el seu desè aniversari, per la serietat i els èxits del seus corredors i de l'equip en les proves on han participat és mereixedor de tal distinció. Des de quasi el naixement de la revista "FENT CARRERANY", més concretament des del número 10 a les pàgines de CARRERANY ESPORTIU n'hi ha hagut algunes pel Club Ciclista i els afeccionats a l'esport de la bicicleta han pogut seguir l'actualitat ciclista al nostre poble i adorna-se'n dels èxits del corredors mariandos.

A més, el Director General de Cultura del Govern Balear, que subvencionarà part de l'edició especial del número 50, amb una portada a color d'un quadre d'en Pere Alemany, reconeguent la labor que hem realitzat al llarg de 51 mesos per

editar una revista totalment en la nostra llengua i sense publicitat, exceptuant la institucional. Durant el mes de setembre el programa d'activitats de la Direcció General que surt publicada als diaris i revistes de la nostra comunitat durà, a la part de dalt, la felicitació a "FENT CARRERANY" per aquest fet i els quatre anys de vida. Tot això, per nosaltres, socis, subscriptors i directius és un motiu d'orgull. Pel futur, és molt probable la subvenció per part de la Direcció General de Cultura del Concurs-Exposició de Fotografia "FENT CARRERANY", amb la qual cosa es rebrà un recolzament definitiu per la seva consolidació.

Esperam que tots ens vegem el proper dia 15 i poguem compartir amb alegria, amb satisfacció i amb orgull de mariandos l'existència de "FENT CARRERANY".

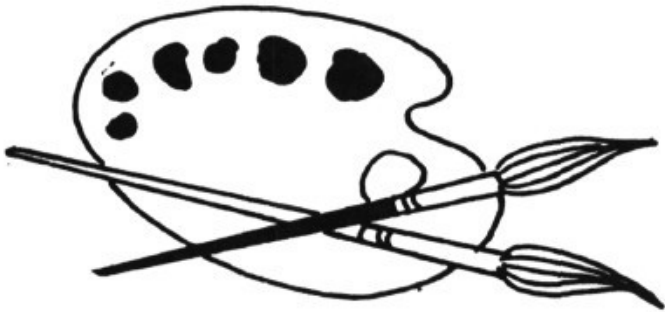
! MOLTS D'ANYS!

FENT CARRERANY

ASSOCIACIÓ CULTURAL
MARIA DE LA SALUT

"FENT CARRERANY" ORGANITZÀ UNA EXPOSICIÓ DE NA JULIA DAVIS.

Organitzada per "FENT CARRERANY", i dins el actes per celebrar la publicació del número 50 de la revista i els més de quatre anys de vida de l'associació, del dia 11 al 19 d'Agost, va estar exposada a la Casa de la Vila, una col·lecció de pintura de na Julia Davis, filla del recentment desaparegut pintor solleric, Juli Ramis.

L'artista, presentà una mostra de la seva obra pictòrica, basada sobretot en paisatges i figures a l'oli i aquarel·les; en total 37 obres. El paisatge plasmat en la seva pintura era de la part de la Serra de Tramuntana, on ella viu, i així podíem descobrir llocs com Binirarai, Binirassi, etc... que són llogarets petits de la Serra, desconeguts per molta de gent, i que encara guarden tot el caràcter típic de la Mallorca de muntanya.

A l'acte d'inauguració, que comptà amb un petit refrigeri, hi assistiren unes dues dotzenes de persones i la pintora va quedar un tant admirada de la quantitat de gent de gent que hi assistí, ja que les dimensions del nostre poble no li feia pensar en una presència tan nombrosa. Esperem que això sigui un indicatiu que poc a poc activitats d'aquest tipus són signe de normalitat en un poble com el nostre.

L'horari de l'exposició, els dies feiners, va ser el mateix que el de les oficines municipals, mentre que el vespre, també s'obrí l'exposició de les 20 a les 22 hores. Els dies de Festa, diumenges i dia de la Mare de Déu d'Agost, es va obrir des de les 12 del migdia fins a les 10 del vespre. Al llarg del temps en què varen estar exposades les pintures, quasi un centenar de persones passaren per la

Casa de la Vila per veure-les i al final, segons ens explicà l'artista, vengué un total de 12 obres.

La satisfacció de na Julia Davis era evident, tant per l'excel·lent acollida de la seva obra, com per l'espai on aquesta es col·locà, del qual en destacà la seva funcionalitat. L'Ajuntament, va col·laborar en l'exposició i seguint en la seva política, va adquirir una de les pintures de l'exposició. La nostra Associació també va incrementar la seva, encara petita, pinacoteca, amb una nova obra cedida per na Julia, triada per ella mateixa, i que és un detall d'una casa típica de Sóller.

La notícia de l'exposició va tenir el seu ressò, i les pàgines de l'ULTIMA HORA, en recolliren la informació corresponent.

L'autora i alguns dels quadres exposats.

O P T I M I S M E

No és fàcil veure amb optimisme el futur que espera a qualsevol empresa en els seus començaments. El futur immediat, potser, sí; ara el futur llunyà, ja és més difícil. I aquest és el cas de "Fent Carrerany".

Quan el més de juny de 1986 sortia a llum per primera vegada aquesta revista, eren molts els qui li donaven poc temps de vida; encara que la majoria la llegíem amb satisfacció, eren, lamentablement, un gran nombre els qui esperaven que al cap d'un parell d'aparicions més, ja s'acabaria tot.

Però no ha estat així. Fins ara són 50 els números editats i altres tantes vegades les que els responsables han hagut de lluitar i s'han hagut d'esforçar perquè "Fent Carrerany" arribàs a les mans dels seus lectors, tot realitzant una feina loable, duita a terme desinteressadament, malgrat la incomprensió d'uns, els atacs dels altres o l'espectativa compassiva de molts dels qui no han sabut valorar els afanys d'aquest decidit grup de persones que sols preté —així ho creim— els progrés de Maria de la Salut.

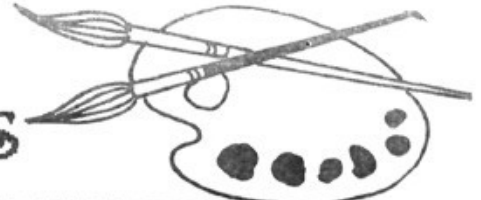
A través de "Fent Carrerany" s'ha anat cap a la normalització lingüística, el poble ha disposat d'una informació veraç, s'han obert vies de diàleg, s'han canalitzat propostes, s'han debatut preocupacions, s'ha aprofitat la llibertat d'expressió per exposar qüestions candents, s'han examinat decisions, s'han recollit inquietuds, han aflorat idees... i també s'han hagut de rebre crítiques, s'han aguantat atacs, s'han sentit mumuracions, remucs, incomprensions... però tot això és bo i és una prova de vitalitat, encara que qualche vegada hagin dolgut equivocacions irreparables.

El fet cert és que han transcorregut més de quatre anys i "Fent Carrerany" ha experimentat un palpable millorament a les pàgines de la qual han aparegut escrits d'uns i altres i s'hi han vessat hores i més hores de feina. I en elles s'ha pogut prendre el pols de Maria de la Salut. Per tot això som optimistes. I per molts d'anys!

Onofre Arbona

PER MOLTS D'ANYS

Fer una balanç d'aquests quatre anys i una mica més n'és molt positiu quan un es troba de cop i resposta en que l'esdevenir del nostre poble ha anat a la par d'un progrés del que la nostra comunitat n'ha sabut quedar penjada i participar per a gaudir dels fruits aconseguits al llarg de tot aquest temps, socialmet i cultural.

Seria com estar cecs i no voler assumir aquesta realitat que ha aconseguit canviar la fesomia del poble i que es trasllueix a través d'aquest mirall de solidaritat obert a noves corrents protagonitzades per totes les persones que de qualque manera s'han fet capdavanters per a cultivar tots aquests valors que caracteritzen tot el nostre sentir i que fer.

Es així de real i es farien molt nombroses les millores o fets capdals succeïts per a quedar anomenats i fixats en l'arxiu local.

Des de les creatives i feinoses institucions fins a l'últim del poble, han sabut entendre i desenvolupar tota una sèrie de programes i millores que han servit per a reviscolar aquell esperit de germanor per a tornar esser de bon de veres un poble ben adreçat.

Així en línies generals es poden qualificar aquestes passes per ben donades.

Que el poble no s'acoquini i camini més endavant, en una línia més participativa i amb més portaveus de totes les inquietuds i aquiescències davant qualsevol problema i conjuntament fruit de tots els beneficis i també com força per una major creativitat per a caminar en aquest marinatge de progrés.

N'és de més el recontar els fets més significatius perquè tots en són importants en tant i quant personifiquen o representen des dels seus caires i entorns determinats i per

això n'és de lloar qualsevol millora. Des del primer a l'últim i des d'aquestes retxes d'homenatge i amb tota la meva autocòmplaença, la més efussiva enhorabona a tot el poble per aquest recolzament mutu.

Crec, sincerament, que FENT CARRERANY n'ha estat de moltes maneres el promotor d'aquest front lluitant afanyosament i sabent sempre sortejar tensions i discrepàncies en gestos de bona veïnatge i baix l'adreçament d'uns criteris tan unificadors com exemplars, en el seguiment d'uns propòsits per a arribar a una fita. Només ens resta des d'ara fixar-la bé i reemprendre el camí amb il·lusió per a millorar-lo si cal i fer-lo més esperançador.

Llarga vida a la nostra revista per a continuar amb bon seny amb la seva singladura com a nau amb bon vent i ben adreçada.

Enhorabona de manera especial als seus dirigents, que en tot aquest termini han assumit aquesta responsabilitat.

Bartomeu Monjo Sureda

**L'ASSOCIACIÓ CULTURAL
FENT CARRERANY
DESITJA A TOTS ELS
SOCIS, SUBSCRIPTORS
I SIMPATITZANTS,
QUE PASSIN UNES
MOLT BONES FESTES
DE LA MARE DE DÉU.**

MOLTS D'ANYS.

MEMÒRIA

R.A.M.

ARRIBEN SES FESTES

Vull aprofitar l'avinantesa de què estam a les portes de les Festes de la Mare de Déu, per a restejar per dins el caixò de records d'infant, per esbrinar que representaven les festes per a nosaltres.

Si hagués de dir quines coses de les meves vivències de la festa m'agradaven més, crec que no sabria contestar. En realitat, l'arribada de la Mare de Déu em produïa un goig fora mida, efecte d'una mescla de sons, colors, accions, trobades... que començaven vuit dies abans, amb la repicada de campanes que ens feia aixecar ràpidament de la taula, encara dinàvem, i córrer cap al terrat, sovint ple de figues o ametles que s'assecaven, i arribar a temps de veure l'eixida i col·locació de la "bandera que fa fideus" sobre la façana nord de l'església.

Llavors no ens preocupava gaire el saber perquè "feia fideus" ni tampoc que tengués uns colors determinats, els únics que coneixíem. Més bé gaudíem de la seva presència i, sobretot, del que anunciava.

I si la bandera feia fideus, el paperí

feia música. Els dies que continuaven, després de l'aplegada de figues o ametles, no podia faltar, migdia i vespre, l'escapada fins a la plaça per veure si havia començat l'empaperinat, si ja n'hi havia un tros, si ja arribaven al catafalc, si ja falta poc, si ja s'ha acabat i disfrutar del frec-frec que li treia el vent suau. La plaça quedava com una gran sala amb el sòtil emblanquinat, lluent, ... transparent. Després, les bombetes, a la nit, completarien el seu encant.

Passades les festes, aquest paperí passava a fer una segona funció. Ben dematinet procuràvem arribar a la plaça per emportar-nos com més paperí millor i embellir el corral, les solls, el porxó, el terrat, ... fins que el temps el deixava just amb el fil. Així la festa tenia el seu perllongament.

Un altre entranyable so de la festa era el que treien dos vellets, -jo sempre els record vells- un bufant amb les galtes ben inflades unes alegres i misterioses xeremies i l'altre tocant el tamborino i el fobiol, amb un

ritme ben viu.

Les verbenes no tenien per a nosaltres gaire atractiu. Al manco no tenien l'atractiu dels majors. Per a nosaltres, els petits, era el dia que teníem l'ocasió, si la son no ens tombava abans, de vetlar "com els homes". El nostre divertiment consistia, quan podíem entrar a la pista de ball, (la plaça estava tancada i per entrar s'havia de pagar) en pegar a les anques de les balladores amb les pilòtes elàstiques que havíem comprat als firers. Amb aquestes accions ens guanyàvem, si no corries prou, qualche bufetada de la parella de l'ofesa.

La descripció es podria fer molt llarga, però voldria recordar ràpidament la murta i les garlandes que adornaven la plaça, el caramull de gent a l'ofici de la Mare de Déu, N'Amador, la seva dona i els cacauets, les joies, N'Antònio Machin, les corregudes al cós...

I quan acabaven unes, a esperar les de l'any que ve.

Magí Ferriol.

"FENT CARRERANY", RECORD DEL PASSAT O PROJECTE DE FUTUR?.

Quan escric aquest grapat de paraules pel número especial de la Revista i la celebració del quart aniversari de F.C. me ve a la memòria el dia que vaig omplir la butlleta de soci, era un diumenge dematí, damunt la plaça des Pou, ja fa quatre anys i pareix que era l'altre dia, que han passat de coses de llavors ençà. Un grapat de persones acabaven de posar en marxa un projecte una mica utòpic i que era necessari dins el nostre poble. Crec que la majoria d'aquestes persones, tant les que ho han deixat com les que continuen, veien una fita molt llunyana i no gaire factible celebrar el quart aniversari, o que durant 50 mesos seguits pogués sortir la revista. Però la il·lusion que hi tenien depositada els donava força per, al manco, intentar-ho.

Però, mirau per on, aquella utopia s'ha tornat realitat i la il·lusion d'aquells temps s'ha convertit en una utopia. M'explicaré: al naixement de F.C. hi havia moltes ganes de fer coses per canviar la vida del poble, que a hores d'ara no hi són. No voldria que ningú es pensàs que el que ara jo pretenc es fer una crítica a tota la gent que d'una manera o l'altra ha fet feina dins o per l'associació, crec més oportú fer una autocrítica tots plegats. No hem de perdre el temps mirant al darrera i recordant les coses que s'han fet o que han passat dins l'associació, com diuen en bon mallorquí, "En dir era ja hem batut". Ara el que cal fer és marcar noves fites mirant el futur. Crec que queda ben clar, i ningú pot dir el contrari, que F.C. ha realitzat una tasca dins el nostre poble, per uns serà bona per altres no tant, però el cert és que aquesta tasca s'ha feta i durant 4 anys.

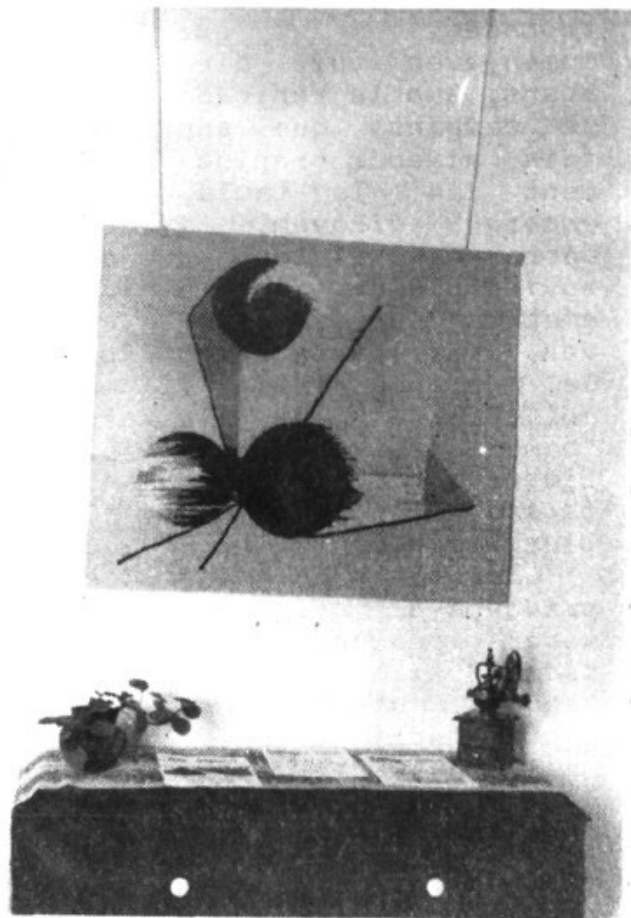
Ara la situació del nostre poble ja no és la mateixa de fa 4 anys, han canviat moltes coses i l'associació també hauria de fer un petit canvi i cobrar un poc més de

vida, actualment pareix que està adormida i que l'únic que queda és la revista (ja sé que l'associació realitza una sèrie d'activitats durant l'any), ja no hi ha aquella il·lusion del principi i això és el que cal recobrar.

Per acabar voldria felicitar a tota la gent de F.C. i demanar que facin una petita reflexió damunt això, pot esser que només siguin imaginacions meves. MOLTS D'ANYS.

NOTA: Consideraria oportú celebrar una assemblea general extraordinària, per intentar mirar l'estat actual de l'associació. Mirar les activitats fetes, les que no s'han pogut realitzar i per quins motius i les que es poden fer. També poder mirar la gent que tengui ganes de montar coses, ajudar o simplement, donar idees.

Miquel Morey

TRES ENHORABONES I TRES ALERTES

TRES PER DOS, CINQUANTA

Les dades rodones són una temptació per a la solemnitat.

Lluny d'evitar el parany m'hi vull capficar amb les quatre potes.

Un nombre d'or, un coronament de rosari -que no ve de resar, sinó de rosa- per una revista tan estimada com és per a mi FENT CARRERANY, bé mereix un pontifical, un ofici de tres i altar fumat.

I: TRES ENHORABONES

Enhorabona per la PERSEVERANÇA.

Només qui ha fet possible, al llarg de quatre anys, mes rera mes, que la nostra revista sortís puntual a la cita, sap les hores, els treballs, els maldecaps... que suposa arribar als 50.

Però com ja proclamaven els clàssics, tan sols els adoradors, caparruts i fidels, de la perseverança, aconseguen la victòria desitjada.

Enhorabona per la DIGNITAT.

Tenim ja 50 revistes i totes, per un caire o per l'altre, són interessants i dignes. Ben dignes. Molt dignes. Tota una proesa de dignitat, de contingut i de forma. Quan els mitjans són escafits fan els resultats més respectables. Arribar als 50 hauria de suposar un esforç més, encara, per una cura minuciosa del fons, de la llibertat, del respecte, de la categoria, de l'estil i del llenguatge.

Enhorabona per la META ACONSEGUIDA

Començàreu, segons testifica el nom de la revista, en un intent d'obrir carrerany. La perspectiva dels 50 ens demostra que aquella primitiva curolla de fer caminó s'ha convertit en un autèntic i necessari camí. Un camí, que com ha estat fins ara, ha de ser del POBLE i per EL POBLE. La revista ha de ser sempre de MARIA DE LA SALUT i per a MARIA DE LA SALUT.

II: TRES ALERTES

Si volem i desitjam llarga i profitosa vida per a la nostra revista, en aquest moments de goig i festa pel carrerany ja fet, convé tenir ben atalaiats els punts de perill, els barrancs que poden engolir els vianants que vagin massa confiats. La salut de la nostra revista és bona, però el futur depèn de la prevenció. Cal caminar amb els ulls ben nets i espavilats.

Alerta a la TANCADURA.

El dia -Déu no ho vulgui- que FENT CARRERANY sigui només un grupet, aquest dia la nostra revista romandrà ferida de mort. La tancadura és la SIDA de les persones i de les obres. Ja es sap de sempre: L'art, la cultura, la política... és tasca d'uns pocs. Però l'autenticitat neix quan es fa per a TOTS. El dia que el "meu" vol esclafar el "nostre", el "meu" queda ofegat. Les obres, com les persones, moren d'egoïsme.

Alerta a l'ESPANYOLITZACIÓ.

El Decret de Nova Planta porta, encara, una força tan enverinada que just que es consenti una sola paraula en castellà ben prest tot queda contaminat i l'esperit colonialista ho mata tot. Tota la frescor, tot el gust d'autenticitat, d'una revista del Poble li neix de ser mare i mestra de les coses, dels costums, de la història, de la llengua, del Poble. Val més morir que vendre l'ànima a l'enemic.

Alerta a la VULGARITZACIÓ.

Lluny de baixar el llistó, en motiu del nombre 50, l'hem d'aixecar més alt, encara. En fons i forma. Cal somniar una revista més profunda i més bella de mes a mes, d'any en any. Els que feim una revista del Poble i pel Poble només podem escoltar un reclam: Llibertat, qualitat, fidelitat.

MOLTS D'ANYS

Jaume Santandreu

PROGRAMA DE LES FESTES PATRONALS

DIES 30, 31 D'AGOST, 3, 4, 5 I 6 DE SETEMBRE

21 hores: A la llar de la Tercera Edat, Carrer de Sant Miquel, 11

X TORNEIG OBERT D'ESCACS INDIVIDUAL
amb participació d'escaquistes de tota l'illa.
Organitza: Club d'Escacs de Maria de la Salut

DIUMENGE, 2 DE SETEMBRE

10 hores: A la plaça des Mercat: TRIAL-INDOOR.

Organitza: Motoclub Cop de Gas

15'30 hores: Tirada de Coloms a Son Roig

Organitza: Societat de Caçadors "SA GUATLERA"

DIJOUS, 6 DE SETEMBRE

18 hores: * Amollada de coets, anunciant les festes.

* Festa Infantil, organitzada pel grup d'esplai "ES REBROT" a la plaça de Dalt.

22'30 hores: * Vetlada de Ball de Bot amb l'actuació de l'agrupació "TAPERERS EN FESTA" de Llubí i el grup BALADRE, acompanyats per l'escola de Ball de Bot de Maria de la Salut. Es començarà amb una mostra de Ball i a continuació Ballada Popular amb participació de tots els que ho desitgin.

(Subvencionada per la Caixa d'Estalvis SA NOSTRA)

DIVENDRES, 7 DE SETEMBRE

10'30 hores: * Concurs de Dibuix Infantil, a la Plaça des Pou.

Organitza: M.C. Cop de Gas

15'30 hores: * Carreres Ciclistes, en circuit urbà.(programa apart)

Organitza: C.C. de Maria.

18'30 hores: * FESTA DE LA TERCERA EDAT, amb la col.laboració de l'Ajuntament, Sa Nostra, La Caixa i La Banca March.

- Missa, a l'església parroquial.

- Refresc a la Plaça des Pou.

20 hores: * Inauguració de l'exposició d'escultures d'En Rafel Forteza a l'Ajuntament.

Organitza: Associació Cultural Fent Carrerany

21 hores: * Pregó de Festes a càrrec de D. Alfredo Gómez Barnussell, Director de la Universitat Nacional d'Educació a Distància i que fou mestre de Maria.

21'30 hores: * Sopar Popular, a la Plaça des Pou.

23 hores: * Ball de Saló amb els Grups DUO NATURA, afincats al nostre poble, i LA CALOBRA.

(Diades Culturals de l'Obra Social de la Caixa)

DISSABTE, 8 DE SETEMBRE

10 hores: * Passacarrers amb la Banda de Tambors i Cornetes de Maria i els Xeremiers de Sineu.

10 hores: * A la Plaça des Mercat, TRIAL-SIN

Organitza: M.C. Cop de Gas.

11 hores: * Missa Solemne concelebrada en honor de nostra Senyora de la Salut de Maria.

- 17 hores: * Partit del Campionat de Futbol d'Empreses:
FONTHISA - MEDITERRANEO
- 17 hores: * A la Llar de la Tercera Edat:
II TORNEIG D'ESCACS "MARE DE DÉU" PER EQUIPS
Les partides seran semiràpides. Hi participaran els clubs d'escacs de Porreres, Andratx, Anem(Palma) i Maria.
- 18 hores: * Demostració i conclusió del curset de natació organitzat per l'Associació de Pares, amb assistència del President de la Comunitat Autònoma, Sr. Gabriel Canyellas
Organitza: A.P.A. del C.P. A. Monjo
- 19 hores: * Concert de la Banda de Música de Santa Margalida, a la plaça des Pou.
(Diades Culturals de l'Obra Social de la Caixa)
- 23 hores: * Gran Verbena amb l'actuació dels conjunts LA FOSCA, TRINIDAD i EN JAUME SUREDA i el seu grup ZARZA.
- 24 hores: * A la plaça des Mercat, Castell de Focs Artificials, a càrrec de la pirotècnica Paulina Puig.

DIUMENGE. 9 DE SETEMBRE

- 10 hores: * Prova de cotxes tot terreny, amb dues categories: fins a 1000 cc i més de 1000 cc.
Organitza: M.C. Cop de Gas
- 11'30 hores: * Actuació de la Coral "Verge de la Salut", a l'església Parroquial.
- 17 hores: * Partit de la primera Jornada del Campionat de lliga de II Regional:
AT. VALLDEMOSSA - F.C. MARIENSE
- 19 hores: * Espectacle Infantil amb el grup FOC i FUM, a la Plaça des Pou.
(Diades Culturals de l'Obra Social de la Caixa)
- 22 hores: * Fi de Festa a la plaça des Pou, amb música disco i actuacions espontànies o preparades del públic. (Ball, cant, glossat, xistes, playback, etc.)
Hi haurà premi o obsequis per a tots els participants.

LA DELEGACIÓ DE CULTURA I FESTES DE L'AJUNTAMENT DE MARIA DE LA SALUT AGRAEIX LA COL.LABORACIÓ DE TOTES LES PERSONES O ENTITATS QUE D'UNA MANERA O ALTRA HAN COL.LABORAT EN LA CONFECCIÓ D'AQUEST PROGRAMA I VOS DESITJA QUE PASSEU UNES BONES FESTES.

Poemes i Gloses

GLOSES A UN FADRÍ DESGRACIAT
O SES AL LOTES DEL DIA.

1

Jo vaig néixer tan sortat
que no me'n puc avenir,
i ara veureu, en llegir,
a mi, lo que m'ha passat.

2

Quan vaig esser fadrinet
que me pegà festegera,
per camins i carretera,
caçava com un moixet.

3

Quan les veia tan guapetes
que em feien enamorar,
no em cansava d'anar,
per caseva a fer voltetes.

4

Una me deia que sí,
però s'altra m'enganava,
i es remei que me quedava
era callar i sofrir.

5

Per ellés vaig donar passes
que així ho fa un fadrí;
però amb un any vaig tenir
més de trenta carabasses.

6

Les anava en es costat
i les movia xerrera;
però em deixaven darrera
com un que l'han atupat.

7

A una un dia vaig dir:
-Què te puc acompanyar?
I ella em va contestar:
-Es cine m'has de pagar
i estaràs devora mi.

8

Jo li vaig donar s'entrada
i l'esperava en es carrer
i ja me l'afin que ve,
i un altre l'acompanyava.

9

Quan va ser devora mi
que de jo no feia cas,
li vaig dir: -La'm pagaràs;
si puc t'he de fer sofrir.

10

Darrera ella em vaig posar,
i li estirava sa cova;
més ella, cara de sorra,
no me va voler escoltar.

11

L'endemà hi vaig tornar
a cercar-li s'amistat,
i vaig ser s'enamorat
fins que jo la vaig deixar.

12

Aquell altre hi va tornar,
però jo ja comandava;
molts de vespres m'esperava
i jo en es café estava
que estimava més jugar.

13

No hi anava per casar
però no li ho demostrava;
que molts de pics hi pensava
en lo que em desprecià.

14

Quan me donava garré
hi anava molt contenta;
però tindrà mal de ventre
amb lo que jo li faré.

15

Un dissabte dematí,
la vaig veure pes carrer;
li vaig dir: -No tornaré;
no és que tenga res que dir.

16

Ella m'agafà sa mà:
-Jo no t'he feta cap falta,
ja sé que tu en tens una altra,
per això em vols deixar.

17

Li vaig dir: -és que no te trob
tan guapa com te trobava
quan es cine te pagava
i un altre t'acompanyava...
Saps que ho era d'endiot!

18

-Mira; un altre en pots cercar
perquè jo no tornaré;
de tot lo que em vares fer,
ho tocaràs amb sa mà.

19

Va quedar desconsolada
perquè jo no hi vaig tornar,
i perquè una altra en vaig cercar,
ja que casar-me cercava.

20

Vaig cercar una brodadora,
per tenir bon endreçat
i vaig caure tant sortat,
com un que es boll li fan córrer.

21

Vaig treure es número 0
amb aquesta brodadora;
lo que a mi em va fer córrer,
ja no ho pot creure ningú.

22

Li vaig parlar de casar
i jo anava tot content,
hi he perdut s'enteniment,
veure lo que em fé passar.

23

L'endemà de ser casat
estàvem en un hotel;
lo que és sa dona em sap greu
donar-ho per publicat.

24

S'acaben ses noviances
i mon ne vàrem anar,
i l'endemà per menjar
se començaren ses dances.

25

Me'n vaig anar a treballar
i ella va quedar a ca nostra
i sa passada més rostre,
veureu lo que em va passar.

26

Ella volgué fer es sopar
perquè era molt revetlera;
posà dins sa greixonera
es pèsols sense esflorar.

27

Ja podeu considerar
ses sopes si estaven bé;
es sopar que me va fer
no se podia menjar.

28

Perxades li va costar,
perquè bé no se portava;
sa culpa la té sa mare,
perquè bè no l'ensenyà.

Poemes

i

Gloses

29

No he de menester notari,
perquè tothom m'entendrà:
"Ses mares han d'atupar,
que els ensenyen de pintar
i no els ensenyen d'aguiar,
que és lo més necessari".

30

Ni de rentar, ni d'aguiar,
ni d'agrenar no en sabia,
i quan un infant tenia,
sols no el sabia mocar;
no li sabia posar
es vestit, ni sa camia,...
Vaja un trasto, que tenia!
Ja ho podeu considerar!

31

Ara un consell vull donar
an es fadrins de Mallorca:
que no la cerquin tan torta,
com jo la vaig agafar.

32

Moltes van en es taller
i no saben fer es dijar;
i s'homo que s'hi casarà,
farà lo que jo vaig fer.

33

Escoltau lo que vull dir,
que a l'instant dic sa darrera:
Si aqueixa és mal-feinera,
pegau-li amb una granera,
però no em pegueu a mi.

34

Ara ja vull acabar;
basta de publicar-ho.
Som des poble bujarró,
i si heu de mester un favor,
si és que pugui acceptar-lo,
amb lo seu cor ple d'amor,
na Joana servirà.

35

Si veniu en es poblet,
allà on viu na Cartera,
si té pa dins sa pastera,
elegant i sandunguera,
vos ne donarà un trosset.

36

Ja he acabat de parlar,
de tots me despediré,
si trobau que no està bé,
tots me podreu perdonar.

JOANA SERRA "Na Cartera"

Poemes

i

Gloses

LLAURADES DEL PASSAT

Del puig estant, llunyana la llaurada,
tenyint d'almagrana bruna el comellar,
dins la vasa burella de la posta,
entre les dues fosques capvesprant,
em porta recordances d'unes altres
llaurades del Passat.

Malgrat l'enyoradís delit em fiblli
les passes d'atansar-me a l'embriac
efluvi de la terra remoguda,
sent que em trava la por al desengany
de palpar que no són els guarets d'ara
les relles del Passat.

Acorant l'aceró a tall d'orella,
les modernes arades de gegant
arrabassen al cor de la greixina
les pregones llecors per als sembrats,
però amb les barbelleres fan injúria
als conreus del Passat.

Eixes noves arades baldrumeres
escarabuten andanes als tornalls,
esbaldruen els talls amb tanta amplària
que els solcs semblen gavetes de parral
i barruguen llobades per les soques
com eres del Passat.

Escapollen les soques per l'entranya,
esbocinen mesells surons d'esmàs
i, atrevides, empaiten les garrigues
i els turons mal presents pels xaragalls,
però, mudes, no ençaten les antigues
tonades del Passat.

Aixec l'esguard al cel. La moradencia
escarlata del sol de cap al tard,
pintant a l'horitzó la gran llaurada,
i els núvols de cotó esfilagarsats
reneixen, per la sang de la memòria,
les messes del Passat.

Veig el mantí d'arada carnissera
per ferma mà callosa abraonat,
i el parrel de les mules abrinades
tibant el tir, junyides al forcat,
i, collades de jou, les vaques manses
per feines del Passat.

Veig l'enginy de servir la traça dreta
com tira de llinyol de cap a cap,
que al pareller major li val la glòria
de ser d'amos i sens ben respectat
i llescar a la taula el plat de sopes
com hereu del passat.

Contempl les coregudes dels missatgers
-el ball desl núvols s'és talment mirall-,
encaputxats de sac, cap a les cases,
cercant recés frissós del foll ruixat,
que arriba puntual cada setembre
com fita del Passat.

Veig com les rastres deixen els terrossos
esmicolats de fi i els camps planxats
pels cornalons, andanes i llobades,
preparant l'abraçada amb els eixams
de llavors que fecunden nostres terres
amb noces del Passat.

El sol és post. Al cel la ponentada
encén la profecia per demà.
Sarà ventós. Les fosques amb ulls negres
m'amaguen el guaret del comellar,
però el meu cor reviva melangioses
llaurades del Passat.

Del llibre de poemes "NISSAGA DE SEN"

Obra d'En Jaume Santandreu Sureda.

SA XERRADETA:

JAUME MESTRE President de

L'ASSOCIACIÓ CULTURAL

FENT CARRERANY

A en Jaume Mestre, en "Collet", tal com és conegut entre nosaltres, se'l veu content, molt il·lusionat. Pareix un nin amb sabates noves. Li ho coment i ell no ho nega.

-T'assegur, Joan, que això d'arribar a fer es número 50 de sa nostra revista és una cosa que m'omple d'orgull. I no ho puc amagar. Quan agaf es munt de paper escrit que aquests darrers quatre anys hem anat traient, mes darrere mes, i veure que jo també n'he pres part i hi he col·laborat tan bé com he pogut, no puc deixar d'estar ben satisfet.

-JAUME, SI NO RECORD MALAMENT, TU VARES SER UN DES QUE VARES INICIAR S'AVENTURA DE S'ASSOCIACIÓ: QUÉ VOS DUGUÉ A MUNTAR UNA COSA SEMBLANT?

-Bé, lo cert era que s'activitat cultural que s'havia duit fins aleshores era ben magra. Per això, uns per motius politico-culturals i altres per motius estrictament culturals, vàrem decidir tirar endavant amb un projecte d'associació, que intentàs cobrir uns forats que ses institucions públiques no cobrien.

-ÉS A DIR, QUE ÉS CERT QUE S'ASSOCIACIÓ VA NÈIXER AMB UN COMPONENT IDEOLÒGIC EVIDENT?

-Sí, això no se pot negar. De fet quan se començà a gestar es projecte d'associació, hi havia dos punts de partida, que al llarg d'aquests anys han originat tensions i problemes que, per altra banda, són inevitables. Per uns, s'associació havia de ser estrictament cultural, mentre que hi havia un altre grup que partia d'unes premisses bàsicament polítiques, sense deixar de

banda sa part cultural. I dins d'aquest darrer grup també hi havia idees polítiques ben diferents.

Segons pareix, des de fora de s'Associació se la vincula a un determinat grup, però sa realitat és que sa gent que, a Maria, se mou en un o altre àmbit, sempre és sa mateixa i se sol inclinar cap a una banda o altra. També hi ha hagut gent que durant aquests darrers quatre anys se n'ha anat desvinculant...

-PER QUÉ?

-Pens que més que res per qüestions polítiques. Possiblement alguns d'ells haguessin volgut tirar per un camí determinat i en veure que ets altres no els seguien han preferit abandonar. Actualment crec que s'ha aconseguit una Junta més unida. Potser ideològicament hi hagi discrepàncies, però respecte de s'Associació i des paper que aquesta pot i ha de jugar dins Maria, crec que és bastant homogènia.

"SA XERRADETA"

AMB

-EN QUATRE ANYS DE VIDA S'ASSOCIACIÓ HA TENGUT TRES PRESIDENTS. ES DOS PRIMERS DIMITIREN; PER QUÈ?

-No sé si per dificultats a s'hora de tirar endavant es seus projectes o per motius com aquests que ara n'acabam de parlar, ... No ho sé! Lo que sí és cert és que tant en Rafel, com en Biel, en es seu moment feren una bona tasca.

-RECENTMENT HI VA HAVER UNA ASSEMBLEA EXTRAORDINÀRIA; COM VA ANAR?

-A Maria, en general, a s'hora de pagar un carnet no hi sol haver massa problemes; ara, a s'hora d'estirar des carro o de participar activament en una tasca, sa gent sol fer anques enrere. En aquesta assemblea només vàrem ser una vintena; de tots ets assistents jo vaig ser s'únic que se va presentar a es càrrec de president. Vaig dir que no m'importava ser President sempre que tengués una Junta que m'ajudàs i fés feina. Fèrem una Junta nova i si he de ser sincer, crec que amb so temps que duim ja nos hem mogut bastant.

-QUI FORMA AQUESTA NOVA JUNTA?

-Vocals: Antoni Fiol, Bernat Ribas, Antoni Mestre, Onofre Sureda i Miquel Ginard.

Tresorera: Joana Gelabert.

Comptador: Magí Ferriol.

Secretari: Joan Gelabert.

Vice-Presidenta: Antònia Mª Vicens.

President: Jaume Mestre.

Ara mateix estam tramitant es CIF de s'Associació per tal de fer més àgils tots es problemes burocràtics de subvencions, d'ordre financer, etc.

-DE SES COSES QUE AQUESTS DARRERS QUATRE ANYS S'HAN ANAT FENT; QUÈ EN DIRIES

-Possiblement sa revista sigui lo més conegut de s'Associació, perquè és lo que sa gent veu i toca més. A Maria hi ha més de tres-centes famílies subscriptores; això ha fet que sa gent la conegui, l'aprecii i la tengui en compte. La consideren com una cosa seva.

Ses excursions mensuals que també organitza s'Associació és una cosa

JAUME de MESTRE president de Fent Carrerany.

destacable. Si bé pot variar es número de gent que hi va, si no ho duc malament a sa darrera des Torrent de Pareis eren més de quaranta, solen tenir una gent més o manco addicta.

També és destacable es Concurs de Fotografia. Creim que l'hem consolidat, amb una participació considerable i tenim es propòsit de fer-lo entrar dins es programa d'activitats de sa Direcció General de Cultura. Hem tengut converses amb so Director general i pareix que ho aconseguirem.

Hem fet exposicions de pintura, de tapissos, un taller lúdic. Hem organitzats torneigs de futbol-sala, etc. Volem consolidar alguna cosa que coincideixi amb les festes de cap a cap d'any.

Es temps que va ser possible tirarem endavant amb Ràdio Maria i encara tenim ets aparells per tornar-la a posar en marxa, per poc que poguem.

-TOT AIXO QUE EXPLIQUES JAUME, NO HAURIA DE SER FEINA DETS ORGANISMES PÚBLICS?

-No ho sé. Però noltros no pretenem substituir ningú, únicament tapar aquests buits en sa mesura de ses nostres possibilitats.

-I DE PROJECTES PES FUTUR, QUINS TENIM?

-No nos podem fer il.lusions. Hem de ser conscients de fins on podem arribar. És nostre àmbit d'actuació ha de ser Maria i es mariers. Mira, una cosa que n'haviem parlat un munt de vegades és de tornar a posar en marxa lo des Premis Font i Roig, però no és gens fàcil. Tenim uns límits econòmics que s'imposen continuament. Veus, una cosa que sí hauríem d'aconseguir d'una vegada és un espai on poder col·locar totes ses coses de sa revista. S'Ajuntament hauria de definir d'una vegada es destí des local de sa tercera edat

-Bé JAUME, JA HEM ARRIBAT A ES PUNT FORT: ES NÚMERO 50 DE SA REVISTA.

-M'agradaria que es socis, es subscrip-

tors i en general sa gent de Maria reconegué que tirar endavant una revista com sa nostra durant 50 mesos, sense altra propaganda que sa institucional, és una feina realment impressionant i que se mereix una bona celebració. Es paper que ha jugat sa nostra revista durant aquests quatre anys, permetent debats, informant de totes i cadascuna de ses coses que han anat passant, és destacable. I ho volem celebrar bé. Tal com hem anat informant des de fa uns mesos, dia 15 anirem a s'Alqueria des Comte a sopar. Allà, a més d'intentar passar-ho lo millor possible, pensam homenatjar una sèrie de persones i institucions que s'han distingit en un o altre àmbit, dins sa vida des nostre poble.

En Jaume segueix parlant de tots els passos que s'han hagut de donar per tal de fer un número 50, realment especial.

La bona acollida, com sempre, que va trobar amb en Pere Alemany perquè cedís un dels seus quadres per fer una portada d'acord amb l'esdeveniment; la visita que es va fer al Director General de Cultura, el senyor Jaume Martorell, per tal que la institució col·laboràs en la celebració; l'excel·lent acollida, també, que rebé de les persones i entitats a les quals s'homenatjarà el dia 15, i en general la bona resposta de tots aquells als quals s'ha demanat la seva col·laboració en un o altre sentit.

JOAN GELABERT I MAS

PROBLEMÀTICA DELS JOVES ALS PAÏSOS CATALANS

Aquest article que us presentam és un resum d'un treball elaborat per sis alumnes de 2on de Batxillerat de l'I.B. Berenguer d'Anoia d'Inca, quatre dels quals: Francesca Font i Miquel, Maria Margalida Jordà i Bauçà, Maria del Mar Ribas i Mas, i Gabriel Vanrell i Mascaró, són del nostre poble. Amb aquest treball, premiat en la Campanya d'"El País a l'Escola", aconseguiren un viatge a Barcelona.

L'extensió del treball, una quarantena de folis, ens obliga a resumir-lo. La tècnica de realització, a base d'enquestes, fa que poguem prescindir de moltes estadístiques i ens aturem únicament en els resultats i la seva anàlisi. Vet aquí el seu treball.

INTRODUCCIÓ

Aquest treball es basa en enquestes fetes a joves entre 15 i 20 anys, ambdues edats incloses. Les persones enquestades pertanyen, 44 al sexe femení i 43 al masculí, tots de diferents pobles de Mallorca, com Maria de la Salut, Lloseta, Selva, Binissalem, Inca, Marratxí, Sineu, Alaró,...

L'enquesta tracta sobre diferents i nombrosos temes que afecten els joves. Hem anat apuntant les diferents opinions i conclusions referents a cada apartat. De cada tema en concret hem fet diferenciació entre home i dona, ja que en alguns casos el resultat era ben diferent.

El treball se centra en els joves de pobles del Pla, i no en la ciutat de Palma, perquè allà una sèrie nombrosa de joves té opinions i pensaments bastants diferents als de la nostra comarca.

DADES DE L'ENQUESTA

1. Opinions sobre temes diversos: educació, feina, cultura, lleure, ecologia, consciència nacional, religió.

2. Problemàtica dels joves: atur, droga, comunicació.

3. Com voldries que fossin els Països Catalans del futur?

PERCENTATGES I COMENTARIS:

1.a. Educació:

De les 87 persones enquestades, n'hi ha 70, és a dir un 81'8%, que volen continuar estudiant. D'aquestes, 36 són dones i 34 homes. La diferència és lleugerament favorable a les dones a l'hora de seguir els estudis.

La següent pregunta feia referència a la preferència, a l'hora d'elegir estudis. Dels que volien seguir estudiant n'hi havia 20 que encara no sabien ben bé què. Entre els que es decantaven per una o altra opció, destaca el fet que la carrera més prestigiada entre les enquestades és la de magisteri, mentre que entre els homes la preferència es decanta per econòmiques o empresarials.

També destaca el fet que gairebé una tercera part dels joves encara no sabia cap a on tirar, degut, segons assenyalen en el treball, a la poca informació rebuda en aquest sentit.

OFERTA DE TREBALL

1. b. Feina:

El tema de la feina és una de les preocupacions fonamentals d'avui en dia per als joves.

La pregunta primera volia saber si l'entrevistat feia feina. Els resultats donaven un 45% per al sexe masculí i només un 23% per al femení. La discriminació hi és evident.

A la pregunta sobre la facilitat a l'hora de trobar feina, un 52% pensa que sí, que és fàcil, mentre un 45'45% opina el contrari.

Seguidament se'ls demanava la seva opinió sobre les feines més assequibles actualment. 26 dels enquestats no sabien respondre, mentre 26 més pensaven en feines relacionades amb el turisme. L'administració, la construcció i la informàtica, venien a continuació.

1. c. Cultura:

Aquest apartat, el més extens del qüestionari, abarcava aspectes molt diferents: hàbits de lectura, canals d'informació, llengua de comunicació, coneixements de la pròpia història i de la realitat sociocultural dels mallorquins, etc..

A l'hora de llegir llibres, n'hi ha prop d'un 80% que confessa llegir-ne, encara que no s'especifica la seva freqüència. Les lectures són molt diverses. Un 33% confessa llegir de tot, un 23% té preferències per les novel·les, un 15% es decanta per la literatura d'aventures i un 12 llegeix allò que li manen a l'escola.

La freqüència de lectura en català, és més alta, un 81% en les dones, que en els homes, un 58%. Hi ha un 30% dels enquestats que confessa no llegir habitualment llibres en català, bé perquè no els interessa o bé perquè no llegeixen cap classe de llibres.

Respecte dels diaris hi ha prop d'un 20% que confessa llegir la premsa cada dia; la majoria, un 57%, qualque dia, un 21%, molt poc i un 5%, mai.

Els altres mitjans de comunicació, ràdio i televisió, tenen més sort. Un 40% diu que escolta les notícies habitualment, un 52%, de vegades i un 6% diu que mai, perquè no els interessa.

A l'hora de comunicar-se oralment, n'hi ha 79, més d'un 90%, que utilitzen habitualment el català, 7 que diuen que no i 1 que ho fa de vegades.

La pregunta següent feia referència a l'actitud dels mallorquins respecte de la nostra llengua, cultura i costums, davant dels forasters. Un 88% dels enquestats opinà que són ells els que s'han d'adaptar a nosaltres, un 3% opinà el contrari, un altre 3% opinà que tots dos, i els altres que depenia de les circumstàncies.

Quan parlaven amb un desconegut, 66 dels enquestats confessà que li parlaven habitualment en català, 19 en castellà, 3 especificaven en mallorquí i els altres 2 segons les circumstàncies. Si aquest interlocutor era castellanoparlant, els percentatges variaven substancialment. Un 40% li seguia parlant en català, mentre un 57% li parlava en castellà.

Del coneixement que tenen els joves sobre la història dels Països Catalans, 14, confessaven no saber-ne res, 37, en sabien poca cosa, 33 ja en sabien més i 3 deien que en sabien molt. Amb aquests percentatges és pot veure ben a les clares la poca importància que les escoles donen, en general, a la història del nostre país.

L'ÚS SOCIAL

BILINGÜISME-MONOLINGÜISME

Idioma, prejudici

LA POLEMICA

LA QÜESTIÓ LINGÜÍSTICA

Si els entrevistats estarien disposats a "lluitar" per la seva pròpia llengua, les respostes positives són més abundants en el col·lectiu femení que en el masculí. Així ens trobam que més d'un 77% de dones estan disposades a fer bastant o molt en

PROBLEMÀTICA DELS JOVES ALS PAÏSOS CATALANS

defensa de la seva pròpia llengua, mentre que el percentatge d'homes que estan disposats a fer el mateix només és d'un 63%.

Sobre la qualitat de l'ensenyament rebut, de la llengua pròpia, els percentatges absoluts dels que reconeixen que ha estat deficient o nul·la passa del 45%. És realment preocupant trobar-se, encara ara, amb escoles on no es donen classes de català o se substitueixen per altres, perquè el desconeixement dels mestres, de la llengua i cultura de Mallorca és deficient.

La darrera pregunta feia referència a la identificació entre el mallorquí i el català. Els resultats, un 46% d'enquestats encara opinen que són dues llengües diferents, demostren el déficit d'informació lingüística de la major part de la població de Mallorca, i això que els enquestats formen part d'aquell segment de la població que ha tingut accés, amb tots els déficits que es vulgui, a un ensenyament en la seva pròpia llengua.

ràdio
comunicació **MUSICA** **teatre** **TELEVISIÓ**

1. d. LLeure:

La primera pregunta d'aquest apartat era sobre el temps lliure del qual disposaven els enquestats. Els que deien que en tenien poc o gens era superior al 50%.

A continuació se'ls demanava que feien el temps que tenien lliure. La varietat de respostes era molt àmplia. Allò que feien més les dones era escoltar música i anar al pub, amb un 38% cadascun. La pràctica de l'esport i mirar la televisió arribaven al 8%. La lectura, el cinema, la discoteca, venien a continuació. En els homes el pub i escoltar música, era l'activitat preferida per un 23% i un 21%, respectivament. La resta d'activitats agafava percentatges semblants a les dones; cosa que demostra que les preferències a l'hora de passar el temps lliure no són diferents per raons de sexe.

Si els agradaria fer alguna cosa que no poden fer, el percentatge de respostes negatives arriba al 66% en les dones i passa del 70% en els homes, cosa que demostra el grau de conformisme dels joves

actuals. Només la feina, viatjar, llegir, l'esport i la música, són esmentats com a significatius.

Seguidament se'ls demanà quan sortien (de vespres) i fins a quina hora. Un 95% de les dones respongué que només ho fan els caps de setmana. Respecte de l'hora de tornada, el percentatge d'al.lotes que han de ser a ca seva abans de les 12 h. arribava al 37,5%. Els homes que solen sortir només els caps de setmana era d'un 87%. Allà on hi havia una diferència molt forta entre els costums dels joves i de les al.lotes era en l'hora de tornada. Entre els joves, només un 2% havien de ser a ca seva abans de les 12h, mentre que n'hi havia un 21% que tornava quan volia.

A la pregunta d'on solien anar, un 68% de les dones anaven als pubs i un 32% a les discoteques. Els percentatges dels homes no canviaven substancialment. Els llocs de diversió eren bàsicament els mateixos.

Sobre els mitjans de transport que utilitzaven, més de la meitat utilitzava el cotxe.

A la pregunta sobre els doblers que els seus pares els donen setmanalment, les respostes eren molt diverses. Les dones, amb un 42% rebien una assignació de 1000 ptes, un 23%, 2000 i les altres quantitats s'anaven repartint, fins a arribar a un 14% que només contestaven que rebien allò que necessitaven. Els joves que rebien una assignació de 1000 ptes arribaven a un 68%.

El destí que donaven a aquests diners era la darrera pregunta d'aquest apartat. Les despeses personals, amb més d'un 90%, era la destinació majoritària d'aquests doblers.

DEMOGRAFIA

ENS HAN DEIXAT

L'amo En Tomeu Castelló Bergas (Figueret), que morí el passat 29 de Juliol a l'edat de 66 anys. Vivia al C. Estrella.

Madó Isabel Mas Arlés, que morí el passat 9 d'Agost a l'edat de 77 anys. Vivia al C. Bartomeu Jordà nº 13.

L'amo N'Esteva Ferriol Ribot, que morí el passat 17 d'Agost a l'edat de 94 anys. Vivia al Carrer Nou, 58.

Madó Margalida Vanrell Carbonell que morí el passat 27 d'Agost a l'edat de 88 anys. Vivia al C. Sa Quintana, 30.

Que descansin en PAU.

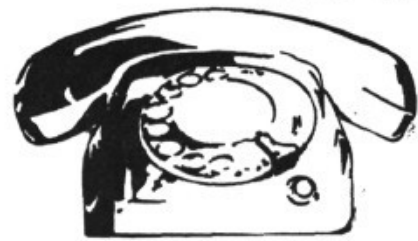
BENVINGUTS

Aquest mes no podem donar la benvinguda a cap nou mariando. No sabem si n'ha nascut cap ja que ni ens ho han fet saber ni l'han inscrit a l'Ajuntament.

JA L'HAN FETA

En Pere Ferriol Colombram i Na Isabel Roig Riutort, que es casaren a la nostra parròquia el passat dia 21 d'Agost.

SERVEIS SANITARIS

Dies	Localitat	Telèfons
DILLUNS	MARIA	52 52 65
DIMARTS	LLORET	52 02 78
DIMECRES	COSTITX	51 31 57
DIJOUS	LLUBÍ	52 22 61
DIVENDRES	SINEU	52 08 18 52 02 92

CAPS DE SETMANA.

Els caps de setmana varien els torns de guàrdia per la qual cosa s'han de consultar els passaquins a llocs públics, Ajuntament, Unitat Sanitària, Apotecaria, per saber el que pertoca. El servei és des del dissabte a les 14 hores fins al diluns a les 9 hores.

MARIA

AJUNTAMENT: 525002
Fax 525194

MBTGE: 525265
APOTECARIA: 525020
ESCOLA D'ALT: 525083
ESCOLA DE BAIX: 525252
CA SES MONGES: 525144
LOCAL 3ª EDAT: 525564
PARROQUIA: 525033

GESA INCA
AVARIES: 500700

BOMBERS: 085

AMBULATORI
D'INCA: 502850

SON DURETA: 239447

AMBULANCIES S.S 502850

(Inca)
AMBULANCIES: 20000

BULLLET de notícies

EXCURSIÓ DEL COR PARROQUIAL

Els passats 28 i 29 de Juliol tingué lloc l'excursió del Cor Parroquial que per primera vegada traspassava la mar.

Foren dos dies intensos i de malaveig.

El dia 28 partírem de la Plaça de l'Església a les 6 h. per a traslladar-nos al Port de Palma on arribàrem cap a les 7 h.

Una vegada tretes les targetes d'embarcament ens dirigírem al vaixell "Pez volador" que fa la travessia Palma-Eivissa en dues hores.

Arribàrem al Port d'Eivissa a les 10 h. on baixàrem per berenar i treure les targetes d'embarcament per anar a Formentera cap a on partírem a les 10'30 h.

L'arribada a Formentera tingué lloc uns vint minuts després i com que només disposàvem de la resta del dia per a visitar l'illa decidírem llogar 5 cotxes.

Des del Port de la Savina ens dirigírem a Ca Ses Monges de Sant Francesc Xavier on ens allotjàrem i després de dinar visitàrem: Es Cap de Barbaria amb el seu far i una cova sobre els penya-segats, la Platja de Cala Sahoma on alguns nedaren, Sant Ferrand, Platges de Migjorn (Ca Mari i Maryland), Es Mirador de la Mola (punt d'on es veu quasi tota l'illa), El Pilar amb l'església i el seu far.

Feia un mal dia, molt de vent i acabà plovent.

Després visitàrem Els Pujols, férem la volta a S'Estany Pudent, les Salines, la Platja d'Illetes i el seu molí de sal.

Començava a fer fosca i anàrem a sopar i després férem "Formentera de nit" visitant el far de la Mola amb els seus llampecs de llum semblants a una enorme discoteca i per acabar passàrem per la zona turística dels Pujols per veure la "marca" i l'animació que hi havia.

Com que en dúiem molts que ja dormien ens anàrem a jeure.

El dia 29 ens aixecàrem dematínet i a les 8 h. férem una missa a la capella de

ca ses monges, després berenàrem i partírem cap al Port de la Savina i agafàrem el vaixell per anar a Eivissa on ens esperava un autocar per endur-nos a fer una volta a l'illa. Visitàrem Sant Josep, Sant Agusti, Sant Antoni Abat, Sant Rafel, Sta. Eulàlia del Riu on nedàrem quasi una hora i després tornàrem a Eivissa ciutat per dinar, cosa que férem a ca ses monges.

Després de dinar, tarda lliure que la majoria aprofità per visitar la part vella de la ciutat anomenada Dalt Vila amb la catedral, castell, murades i carrers empinats i empedrats.

Cap a les 20 h. ens dirigírem a l'aeroport amb autobús i des d'allà, cap a les 22 h., i després de 15 minuts de vol ens trobàvem a l'aeroport de Palma on ens esperaven per acompanyar-nos a Maria.

LA CORAL A PALMA

El passat Dijous dia 16 d'Agost la Coral Verge de la Salut es desplaçà a Palma per actuar en concert al local de la 3a edat de la barriada del Carrer Indústria.

Hem de dir que no estam gaire satisfets de com va anar ja que el local no reunia les condicions de sonoritat desitjables i els ventiladors no deixaven escoltar el to de les cançons i foren els causants que més d'un hagués de passar per la consulta del metge per problemes de faringitis.

BULLIT de noticies

NO ES RESPECTA L'HORARI

La línia d'autocars que cobreix el servei des de Manacor a Inca i tornada, no compleix l'horari que està exposat a l'aturada, davant el cafè de Ca'n Moll.

L'empresa concessionària del servei, AUMASA, no ha canviat el rètol, i si l'horari del servei, i ja són alguns els qui pensant afagar l'autobús de les 13'30 hores tal com està anunciat, es troben amb la desagradable sorpresa que el mateix ha passat una hora abans.

Pens que és hora que des del mateix Ajuntament es posi remei al deficient servei, que a més algunes vegades s'ha assistit amb un vehicle tot terreny. L'esmentada empresa, AUMASA, no fa molt d'anys va esser objecte de denúncies per part d'usuaris dels seus serveis a la zona de Manacor i els diaris es feren ressò de les deficiències que tenien.

Jaume Mestre

L'AMO EN XESC POSSIBLE SIURELL DE PLATA.

Els nostre paísà l'amo en Xesc de Son Cloquis, és un dels personatges seleccionats per ULTIMA HORA per optar al títol de Siurell de Plata, que cada any ve donant el GRUP SERRA. En un reportatge publicat dins el mes d'Agost, l'amo en Xesc contava les seves vivències tal com ha fet en algunes ocasions a "FENT CARRERANY". Una vegada sortida la llista, serà qüestió d'enviar des del nostre poble vots per tal que el premi vengui cap a Maria. Es de suposar que els valors humans i la bona tasca duita per L'amo en Xesc en el món del cant mallorquí, facin que els altres mallorquins també el votin. Per poc que el coneguin segur que sí. Ell també serà al sopar de "FENT CARRERANY" el dia 15 de Setembre i segur que ens obsequiarà amb alguna mateixa o jota.

Jaume Mestre.

Aquest es cansà d'esperar i agafà s'ase

LA CAPELLA FONDA

Tot el que passa a la nostra Parròquia hauria d'afectar a la sensibilitat dels que, de qualque manera, la tenen com a seva, sia com a feligresos o membres d'una comunitat de vida en volta en la seva projecció.

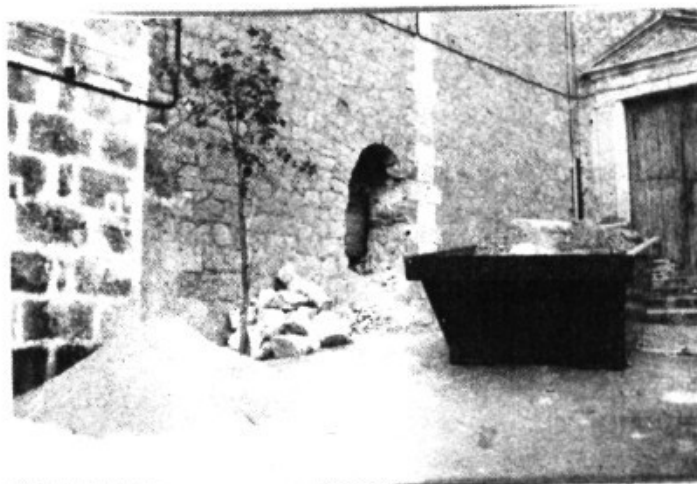
Demandar-nos si veritablement i baix de quins aspectes l'església pertany al poble, quan, com i perquè i la influència que això determina en tot el que pugui afectar-la i fins on es pot arribar per a prendre unes decisions en uns objectius com a proposta exclusiva d'un grup determinat.

Malgrat les millors intencions per a dur-les a terme i projectar, difondre i impulsar-les, semblen una mica positures d'esquena a una comunitat que ho contempla passivament però que deu pesar i contar en la programació de qualsevol millora.

Per això i si hi cap considerar-ho com una qüestió prou important i de consens i abans de definir-ho sometre-la a unes reflexions més amples i reposades per evitar rompre tota aquesta vinculació que la gent té amb aquest entorn que considera com a molt propi.

Tal vegada els que regenten la institució no s'han sebut fer prou càrrec de què aquestes participacions absents i frustrades ho són per una manca de voluntat per expandir aquesta preocupació.

No hauria sigut de més una explicació més ampla dels sentits que fan viable aquesta obra i fer-la més opinable per entendre fins a quin punt és permisible segregat aquesta part del conjunt fent perillar elements tan consustancials com poden esser l'espaiositat, lluminositat, etc. i altres que endemés desharmonitzar poden condicionar la resta de l'edifici, com també en escollir unes formes i materials més aptes per una reforma que n'és per a tots amb la manera més intel·ligent i raonable. I afegir a tot això el sentit funcional que per qualque manera té validesa i posar de relleu unes vivències molt pròpies que marquen els matisos d'una època de religiositat molt assuavada en culte, rituals i celebracions

que en tot i el canvi la caracteritzen. Costums que certament han canviat amb el sentit conciliar d'una església nova amb una projecció que sobrepassa quatre parets i d'un esperit evangelitzador més autèntic, que queda lluny d'esser un servei per a minories o pseudocapelletes.

En un assumpte tan qüestionable es podien haver sentits més convidats a aclarir uns conceptes a aquests sectors de gent que no sap el que passa.

Es tot això, més o menys, el que ha succeït, i perquè ho crec tan important com un deure, vull suscitar l'interès abans que obrar enmig de la ignorància i despreocupació.

Per als que passen i per als que no i que sempre són més del que pareix he volgut posar en entredit aquestes actituds al marge dels interessos del poble i tot sense entrar en concepcions particulars.

Ara mateix, patesc, per si he pogut ferir la sensibilitat a qualcú. L'únic que he pretès ha sigut excusar i recolzar el poble i sobretot a aquest sector que ens mou.

Pot esser també, sigui un escrit a deshora degut a l'imprevisió o desconeixement del que ha passat.

Malgrat tot l'exposat, acab amb el vot de confiança per a tots els que de qualque manera se n'han fet responsables i també per una església menys fosca i menys rica amb capelles vestides de sants. Més llum i menys altars i més santedat al carrer.

LES MESSES D'ESTIU: (Mètodes i sistemes tradicionals). Pere Sureda. i 4

PICAR LES LLENTIES

Les lleties les picàvem nosaltres mateixos a ca nostra. Agafàvem dos llençols de saqueta i els esteniem a terra, un manat de lleties amb una mà i amb l'altra mà, una maça de fusta o una estella; i toc va, toc ve, fins que les lleties s'havien desferrades totes de la planta. Llavors separàvem els troncs, que eren ben aprofitats per l'ase.

Una vegada picades totes les lleties, si les havíem tupades bé i havien sortit de la bajoca, ens preparàvem a ventar-les.

Tornàvem posar un llençol de saqueta a terra, omplíem una sanalla de lleties picades i ens la posàvem damunt del cap; quan el vent començava a bufar anàvem deixant caure el contingut de la sanalla i les lleties, més pesades, queien damunt el llençol, mentre la pols queia a fora.

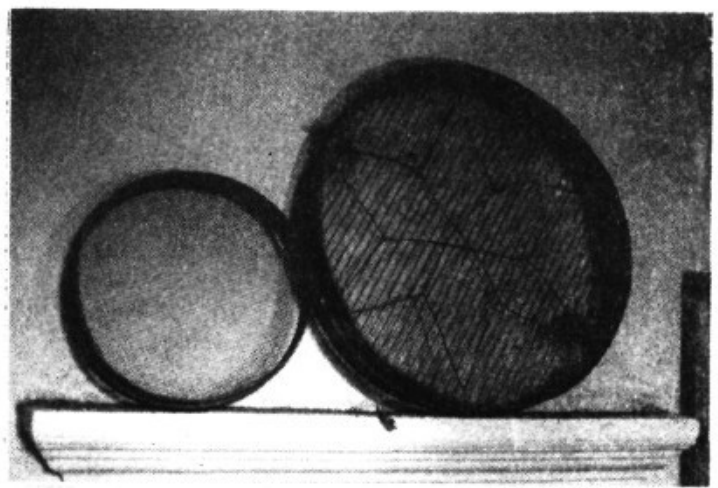
I així, fins que havíem acabat. A vegades es feia necessari repetir l'operació, sobretot, si era un dia que no bufava gaire el vent i no se separava bé.

Llavors, per acabar, agafàvem un garbell i porgàvem les lleties ben porgades, per si hi havia qualche maquet i se n'anàs del tot la pols. Després me mare les guardava dins un talec, que és un sac de roba.

CIURONS I GUIXES, BATUTS A L'ERA

Els ciurons i les guixes, els batiem per un procediment encara més antic. Un veïnat nostre que tenia una guarda d'ovelles i cabres, els batia a canvi de la palla.

En una de les seves terres conservava una era, on altre temps s'hi batiem tots els cereals i llegums.

Un garbell i un erer.

Preparàvem el carro i les cadiretes, anàvem al bocí a cercar els ciurons i les guixes, i una vegada carregat, dúiem totes les garbes a l'era.

Fèiem dues batudes, una de ciurons i una de guixes, per tal de no mesclar-ho.

La primera feina consistia en desfer les garbes i espargir els ciurons als voltants de l'era. Quan es feia migdia començàvem a batre.

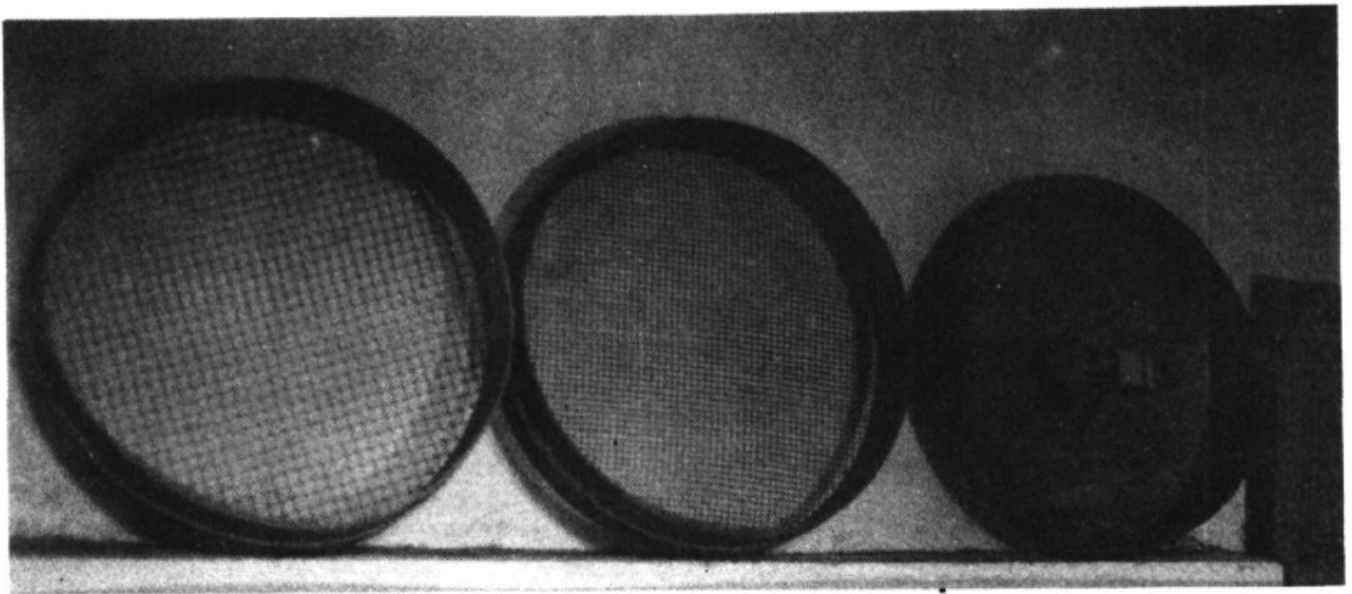
En el centre de l'era s'instal·lava un piló, que era una pedra rodona amb la base plana i una barra de ferro ficada al mig. Llavors preparàvem el carretó, que era una peça de pedra o de ferro, allargada, amb caires i arestes, bastant pesada, que servia per tallar i batre. El carretó anava enganxat a una biga de fusta que també estava subjecta al piló central. A cada extrem del carretó s'hi connectava uns tiranys de ferro, que servien per enganxar-hi el mul.

Al mul se li posaven unes cucales per tapar-li els ulls, per tal que en voltar i voltar, no es marejàs. L'animal començava a donar voltes damunt l'era i nosaltres amb una forca de fusta anàvem tirant els ciurons per allà on havia de passar el carretó. Això fins que estaven batuts.

Maça per picar lleties.

LES MESSES D'ESTIU

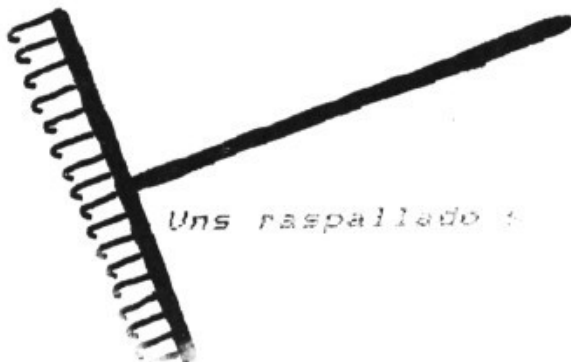

Diferents garbells.

A continuació retiràvem el mul, el carretó i la biga, i ens posàvem a ventar. Primer, amb uns respalladors decantàvem la palla i llavors amb unes pales de fusta amb el mànec llarg, començàvem a ventar. Consistia en omplir la pala i tirar el seu contingut a l'aire; d'aquesta manera el vent s'enduia la pols. També teníem un tiràs de fusta, que era una post amb un mànec, que servia per arreplegar allò batut, i un ram d'ullastre que servia per agranar l'era.

Si feia poc vent s'utilitzava el següent sistema: agafàvem unes eradores, que eren dos pals junts, en forma de "V", i a dalt, fermat, s'hi posava un erer (un garbell gros). Amb una sanalla posàvem els ciurons dins l'erer i el vent s'enduia la pols. Llavors posàvem els ciurons dins un sac.

Quan havíem acabat de batre els ciurons, féiem el mateix amb les guixes.

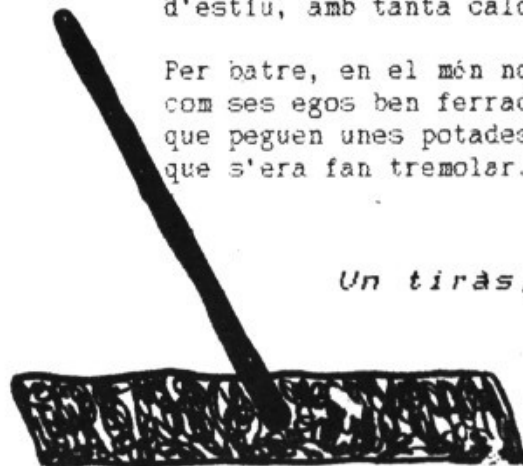
Uns raspallador.

CANÇONS D'ERA

Perquè la feina fos més agradable solíem cantar les típiques cançons d'era; encara que moltes vegades, aprofitàvem la tonada per posar-hi qualsevol lletra d'alguna glosa que coneixíem. Aquestes entre d'altres:

Val més estar a Formentor,
a s'ombra s'una palmera,
que haver d'estar damunt s'era,
d'estiu, amb tanta calor.

Per batre, en el món no hi ha,
com ses egos ben ferrades,
que peguen unes potades,
que s'era fan tremolar.

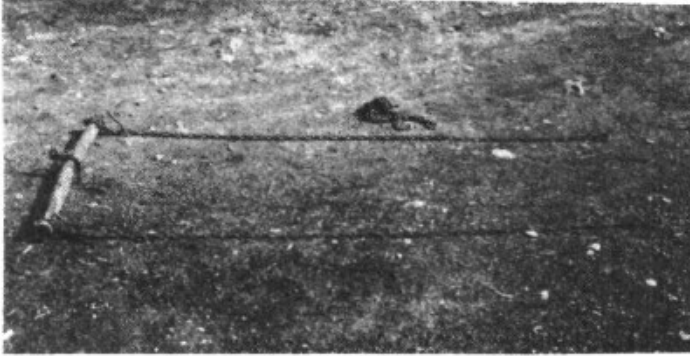

Un tiràs.

Muletetes correu, correu,
fareu sa palla menuda,
que si la feis llargaruda,
en s'hivern, li trobarcu.

Feta tu, i puta ta mare,
i puta sa leva sia;
com no la veu se sa puta
si veus de sa puteria?

(Mètodes i sistemes tradicionals).

Uns tiranys.

Per un cocarroi de guixes
que es nòvio et va regalar,
tu li deixares tocar
es forat d'allà on pixes.

Damunt s'era de Roqueta
hi cantava un jovenet,
canta fort, Guiem Matlet,
i et sentirà na Beneta.

Damunt s'era de Roqueta
hi cantava un bergantell,
si jo cantava com ell,
me sentiries, moreta.

Tot lo dia vaig darrera,
amb sa coveta penjant,
es vespre aniré davant,
amb sa cameta lleugera.

PUNT... I FINAL.

Una vegada acabat tot, posàvem els sacs dins el carro i ens anàvem cap a ca nostra. Ens deïem a reveure com sempre, desitjant "que l'any que ve, sigui tan bufarell com enguany".

I llavors sí que ja podiem dir que les messes s'havien acabat.

Els altres estius ja no han tornat a ser mai com aquest darrer, el del 1970. L'any següent ja llogàrem els moderns serveis que la tècnica havia posat en mans de l'home: la recollectora ("la cossetxadora", tal com l'han batiada popularment els pagesos). Aquesta màquina, que sega i bat a la vegada, trencà una tradició que feia molts segles que perdurava.

Les noves tècniques sempre són ben arribades, quan faciliten el treball de l'home; però massa vegades ens oblidam que amb allò que es perd, també es perden tota una sèrie de tradicions i costums que, durant molts de segles, havien omplert d'il·lusions i vivències, els nostres avantpassats.

PERE SUREDA I RIBAS

Una imatge irrepètible.

MANCOMUNITAT PLA DE MALLORCA

CREACIO DEL SERVEI DE PROMOCIO ECONOMICA DE LA MANCOMUNITAT DES PLA

A través de la iniciativa de FODESMA (Foment al Desenvolupament Econòmic i Social de Mallorca), organisme depenent del Consell Insular de Mallorca, es va presentar a la Mancomunitat el projecte per a la creació d'un Servei de Promoció Econòmica,

Posteriorment, La Mancomunitat des Pla fa firmar un conveni amb l'INEM per posar en marxa aquest servei.

Des del 18 de Juny d'aquest any, dos tècnics (un Agent de Desenvolupament Local i un Economista) gestionen aquest servei.

El Servei de Promoció Econòmica té com objectiu promoure accions que possibilitin un Desenvolupament Econòmic des Pla.

Aquestes accions seran:

FORMATIVES: Planificació de cursos de formació, Escoles-taller, etc.

INFORMATIVES: Informació sobre línies d'ajut tant per les empreses com per les corporacions locals, així també, informació sobre tipus de contractes, tràmits de legalització d'empreses, etc. Altres actuacions en aquest sentit, serien també l'assessorament per la creació de noves empreses.

PROMOCIO: Promoció de l'artesanía local, a través de l'assistència a fires, com per exemple "BALEART'90", promoció del turisme rural, posada en marxa de projectes que puguin significar la creació de riquesa pels municipis de la Mancomunitat.

BORSA DE TREBALL

Es una de les iniciatives que ha posat em marxa el SERVEI DE PROMOCIO ECONOMICA que té com objectiu facilitar la connexió entre les ofertes i demandes de treball dels municipis de la mancomunitat.

**SERVEI
DE PROMOCIÓ
ECONÒMICA**

QUÈ OFEREIX LA BORSA DE TREBALL?

A la BORSA DE TREBALL es pot inscriure qualsevol persona o empresa que cerqui o que vulgui fer feina. Això podrà facilitar, en part, el fet de trobar feina i de trobar personal, encara que no s'ha d'oblidar mai els altres canals.

Per posar-se en contacte amb la BORSA DE TREBALL només fa falta adreçar-se al seu Ajuntament o al Servei de Promoció Econòmica.

Des de la BORSA DE TREBALL estam en contacte amb empreses i organitzacions, feim un repàs constant de les ofertes que surten a la premsa i mitjans oficials. En definitiva, feim tot el que està al nostre abast perquè l'estància a la BORSA DE TREBALL sigui la més curta possible.

Es important saber que també s'ofereixen alternatives a fer feina per compte d'altri, com són la formació o assessorament per crear la pròpia empresa.

Al mateix temps, podem assessorar sempre que es necessiti:

- Quan s'hagi trobat feina i es dubti del contracte.
- Quan no es coneguin prou bé quines són les condicions.
- Quan no se sàpiga quins són els drets i els deures.
- Quan es vulgui montar una empresa.
- Quan es vulgui informació sobre els diferents tipus de contractació.
- Quan es cerquin línies de finançament o subvencions per fer inversions, innovacions o modificar l'empresa, etc.

Com es pot veure som un equip que està al seu servei per oferir tota la informació i l'ajut que es necessiti.

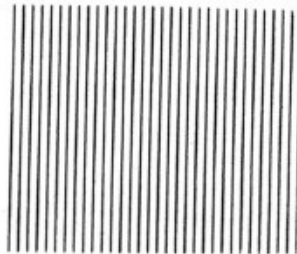
NOTA: Poden adreçar-se al Servei de Promoció Econòmica, carrer Hospital, 24, telèfon 83 00 34, de 9 a 2 i demanar per LLUCIA o ANTONI-JOAN.

CURS DE DISSENY I DIBUIX DE MOBLES

CURS DE DISSENY I DIBUIX DE MOBLES A SINEU

COMENÇAMENT DEL CURS: OCTUBRE
DURADA: 400 HORES
LLOC: AJUNTAMENT DE SINEU

ORGANITZEN:

AJUNTAMENT DE SINEU

SERVEI DE PROMOCIÓ ECONÒMICA
DE LA MANCOMUNITAT DES PLA.

REQUISITS DELS ALUMNES:

- GRADUAT ESCOLAR
- TENEN PRIORITAT ELS QUE ESTAN EN ATUR

SE PAGARÀ BECA DE 575 PTS AL DIA, AMB
COM EL DESPLAÇAMENT.

POTS SUSCRIURE'T A:

- OFICINES DEL INEM.
- AL TEU AJUNTAMENT.

TE POTS INFORMAR:

- OFICINES DEL INEM.
- AL TEU AJUNTAMENT.
- SERVEI DE PROMOCIÓ ECONÒMICA DE LA MANCOMUNITAT DES PLA. (C/ HOSPITAL, 24. PETRA. TEL: 83000.1).

L'AJUNTAMENT DE MARIA DE LA SALUT VOL DONAR
L'ENHORABONA A L'ASSOCIACIÓ CULTURAL "FENT
CARRERANY" PER LA SEVA TASCA DURANT AQUESTS
QUATRE ANYS D'EXISTÈNCIA I PER HAVER ARRIBAT AL
NÚMERO 50 DE LA REVISTA, DESITJANT-LI LLARGA VIDA.

Comissió de Cultura, Informació i Festes

Ajuntament de Maria de la Salut

APROXIMACIÓ A LA H^g DEL METGE MONJO.

El Metge Monjo.

1. El llinatge Monjo a Maria.

Constància documental de la família Monjo a Maria la tenim ja del segle XVII (1). També tenim documentat un tal Damià Monjo, mort l'any 1699, casat amb Apolònia Alós. Ja al segle XVIII, tenim localitzat un tal Bartomeu Monjo, de Muro, casat amb Antònia Carbonell Niell, de Llubí (2). D'aquest matrimoni n'era fill Martí Monjo, de Muro, casat amb Catalina Bergas. Aquest matrimoni va tenir quatre fills: Antònia (1810), Antònia Paula (1815-1892), Bartomeu (1817) i Joan Francesc (1820). L'hereu Bartomeu es casà amb Catalina Buñola Ginard (1830-1891), pares del metge Monjo. Eren germans del metge: Apolònia (1857-1883), casada amb Miquel Pastor Mas,

Martí Andreu (1859), Antònia Maria, casada en segones núpcies amb el marit de la seva germana Apolònia, Miquel Pastor, Catalina, casada amb Joan Carbonell Font de Ca'n Costa, Antoni Lluç, metge (1863-1943), casat amb Jerònima Llopart Alomar, Margalida Maria, casada amb n'Ordinas, l'apotecari de Sa Torre, Bartomeu, Maria, casada amb un cosí d'en "Verga" (en March de Santa Margalida), i Bàrbara. L'hereu, Martí Andreu, casà amb Margalida Rigo i d'aquest matrimoni nasqueren Bartomeu (1881-1924) "Roget", casat amb Francesca Perelló Nadal, Catalina, Margalida, Apolònia, mestra d'Escola, morta molt jove i que donà nom a l'Escola de Baix, i Jaume. Del matrimoni Bartomeu "Roget" i Francesca naixeran Martí, Margalida, Catalina, Francesca i Guillem.

La família Monjo, una de les més significatives del poble de Maria, arribà amb el temps a administrar grans propietats: Son Rossinyol, Son Llopart, Son Llompardet, Son Niell, Es Pujol, Son Monjo, ... La figura de l'hereu possibilità el manteniment d'aquestes propietats fins a la seva venda (segona meitat del segle XX). Aquest poder econòmic quedà reflectit amb la construcció de les cases de Son Monjo al segle XVIII i posteriors afegits al XIX, una meravella d'arquitectura rural mallorquina.

2. Antoni Lluç: estudiant i metge.

Els estudis de metge del fill de Bartomeu Monjo i de Catalina Buñola no poden entendre's sense un patrimoni sòlid, a acabaments del segle XIX. Els noranta-quatre anys de vida del pare del metge Monjo possibilitaren incrementar aquest patrimoni.

Ja hem esmentat que la data de naixement d'Antoni Lluç era el 1863. Setze anys després, any 1879, aconseguí a Barcelona el títol de Batxiller amb la qualificació d'Aprovat (dia 2 de Maig).

Xalet de la família Monjo.

El curs 1879-80 comença la carrera de medicina a la Universitat de Barcelona. D'aquests anys a Barcelona ens n'han arribat algunes anècdotes. Conten que una vegada a Barcelona, lluny de la família i segurament amb doblers, deixà de banda els estudis. El seu pare assabentat de la "dolce vita" del seu fill pren camí cap a Barcelona. Una vegada ha fet acte de presència a la pensió on s'hostejava el seu fill i havent demanat per ell, se li contesta que n'Antoni Lluc dorm i que no el poden molestar. A migdia, quan el fill es desperta, i es troba amb el seu pare a la pensió està convençut que alguna cosa greu passa per Maria. Quan Antoni Lluc demana al seu pare què passa, aquest li respon que una volta tots dos a Maria li ho explicarà. Vaixell de cap a Palma i carruatge cap a Maria. Arribats a Son Monjo i una vegada sopats, el pare d'Antoni Lluc donà les instruccions rutinàries als missatges: "Demà al matí quan aneu a fer clots de figuera a Es Pujol, cridau n'Antoni Lluc i a fer feina s'ha dit". Així ho feren fins que aquest prometé a son pare que després d'aquella experiència trauria la carrera sense perdre cap curs.

No sabem si 'aquesta experiència' es

fou la causa o no, però el que sí és cert és que el curs 1885-86 acabà la carrera de medicina, havent perdut només un curs, el de les "vegues i els clots de figuera". Aquell mateix any n'acabaren la carrera un total de cinquanta. De les Balears n'eren tres: Pere Seguí Mora d'Alaior (Menorca), Joan Verger Ribas, de Montuïri i Antoni Lluc Monjo Buñola, de Maria. Tenia 23 anys (3).

Entre 1886 i 1905 res sabem del metge. Segurament restà a Maria administrant els béns de la família i actuant com a metge. S'havia casat amb Jerònima Llompart Alomar.

Entre 1905 i 1909, i, essent batle de Maria en Miquel Carbonell, el metge Monjo és nomenat Secretari de l'Ajuntament.

Dia 30 de Juny de 1909 és nomenat metge titular de Maria. N'era batle Miquel Carbonell Gual i Secretari Joan Carbonell Gual.

A partir d'aquesta data i fins a la seva mort s'ha de destacar la figura del metge Monjo des de diferents caires: com a metge, com a propietari, com a prestador i accionista, com a mecenes, ...

A PROXIMACIÓ A LA Hª

L'any 1918 el metge tenia un contracte amb la Societat Ayamans i Companyia per la venda de tabac. aquesta companyia estava controlada per Joan March, "Verga". S'ha de resaltar que una germana del metge Monjo estava casada amb un March. No sabem per quina raó hi ha una demanda per part de la Companyia Ayamans contra el metge Monjo que l'obligarà al pagament de 5.898 pessetes. Eren anys on l'estraperlo i el contraban donaven grans beneficis (4).

La mort de Rafel Garau, fill d'un soci d'en March, ocorreguda l'any 1916 a València, havia implicat un nebot del metge, fet que ocasionà greus problemes familiars. Les denúncies de la família Garau contra Joan March, "Verga", abasten dels anys 1916 al 1924. Segurament que l'amistat del metge amb en "Verga", després de la mort d'en Garau, va entrar en crisi i en dificultats.

L'any 1925 trobam el metge Monjo com a somatemista de Balears. Tenia una escopeta calibre 12, nº 1380.

3. Metge, propietari, prestamista, accionista, ...

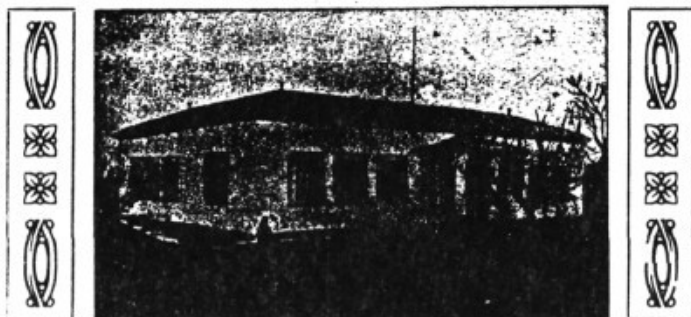
A part dels béns que li corresponien de la família Monjo, el matrimoni amb Jerònima Llopart augmentà el seu patrimoni. La seva esposa tenia propietats rústiques (Son Llopart, entre d'altres) i urbanes (cases). A part d'aquests béns immobiliaris, també es dedicava a l'establiment de finques rústiques. Com a propietari hem trobat constància d'un diploma concedit al metge Monjo en un concurs de ramat i material agrícola, celebrat a Inca l'any 1915, per la presentació d'una egua.

Febrero 1929

El progreso verdadero de un pueblo es paralelo a la prosperidad de sus escuelas

Edificio Escolar de María de la Salud (Balears)

Escuela graduada "APOLONIA MONJO"

Sirvan estas líneas como recuerdo póstumo de la malograda Maestra, que no ha mucho dejó el mundo en la capital de la «isla Dorada», recuerdo, que perdurará en los anales de la Escuela de María de la Salud, como símbolo y tributo a la generosidad de sus desconsolados tíos D. Antonio L. Monjo y D.ª Jerònima Llopart.

tero, trabajador incansable y gloria del pueblo que le cobija, secundado por su generosa esposa, dama ejemplar, caritativa y digna compañera, ha querido perpetuar de una manera práctica el nombre de la malograda Maestra y al propio tiempo enseñar al pueblo, que les vio nacer, crecer y quizá morir, el camino del verdadero progreso material y espiritual de sus ba-

particular, un espléndido edificio escolar capaz para una escuela graduada con tres secciones; y así acabar con los antiguos locales, que eran una vergüenza para la villa de María, y que impedían que a los Maestros que tenían la suerte de pasar por aquel generoso y noble pueblo, pudieran desarrollar, con probabilidades de éxito, los métodos, procedimientos y formas de enseñanza, que precisaban aquellos sufridos agricultores.

El edificio regalado por el Sr. Monjo está dotado de un espléndido campo de juego y de un soberbio jardín, todo ello de conformidad con las necesidades de la moderna Pedagogía y las exigencias de la Higiene.

El Gobierno, atento siempre a los intereses de la cultura de sus súbditos, ha premiado el altruismo del donante con una distinción honorífica y el pueblo le

ha distinguido con la consideración de hijo predilecto, correspondiendo así a los sacrificios que, como médico y ciudadano ejemplar, viene haciendo tan celoso ciudadano.

El ayuntamiento correspondiendo a la magnitud de la obra ha querido honrar el edificio dotándolo del material necesario, adquiriendo el mejor y más moderno, haciendo de la Escuela de María de la Salud un modelo digno de imitar y apropiándola a las necesidades de una población rural.

Han secundado la labor del Sr. Monjo los señores que el año 1920 ya impulsaron la obra de la Mutualidad Escolar y la fiesta de los Homenajes a la Vejez, la primera que se hizo en Balears, fundándose una entidad de Amigos de la Escuela, con el objeto de dotarla de una biblioteca y ser un constante apoyo de los Maestros que regenten dicha Escuela y de todas las personas que quieran trabajar por la Cultura y por María.

Hombres del temple del señor Monjo y de los que componen el Ayuntamiento y asociación citada son los que necesitan los pueblos para avanzar por la verdadera senda del progreso y así contribuir al engrandecimiento de la Patria.

Entrada y vestíbulo de la Escuela graduada "APOLONIA MONJO"

DEL METGE MONJO.

Com a prestamista sabem que, ja a l'any 1918, havia fet un préstec a la Companyia Ferrocarrils de Mallorca de 4000 pessetes. I que a l'any 1940 tenia 20 obligacions de cinc-cents pessetes cada una, per la construcció de l'Escorxador d'Inca.

4. El metge Monjo com a mecenes cultural.

La situació dels edificis escolars a principis del segle XX eren provisionals i en molt mal estat.

Veient això, el metge, home molt ben relacionat a Madrid, posa fill a l'agulla per construir un edifici destinat a escola. El terreny serà un bocí de terra de la família dins Son Monjo. Era una Escola Graduada de tres seccions, inaugurada el dia 23 de setembre de 1928. El nom que rebrà l'escola serà el d'Apolònia Monjo, neboda del metge que era mestra i que morí molt jove.

L'any 1927, la vidua de Bartomeu Monjo "Roget", fa una sol·licitud de parcel·lació de solars a Son Monjo, que li fou denegada per no ajustar-se al plànol general. Era batle en Pere Pastor Llompart, l'amo en "Pere Cotó" (5).

Dia 9 de febrer de 1928 el rei Alfons XIII nomena el metge Monjo, Cavaller de l'ordre Civil d'Alfons XII i dia 15 d'abril de 1929 el nomena "Comendador". Dia 6 de febrer de 1928, el batle Pere Pastor Llompart proposa una subscripció per costejar les insígnies al metge Monjo.

A la sessió extraordinària de dia 27 de setembre de 1928, a iniciativa del Governador, el metge Monjo és nomenat fill il·lustre de Maria.

Dia 15 de setembre de 1928 el batle Miquel Buñola Perelló autoriza la petició de la subvenció de 30.000 pessetes que corresponen per la construcció de l'Escola. Aquesta quantitat es destinarà a la construcció d'una escola per a nines, de quatre graus. Serà l'Escola de Dalt.

Apolònia Monjo, neboda del Metge, que donà nom a l'Escola de Ses Nines

El curs 1929-30, el metge Monjo el passa a Madrid, no sabem si fent cursos d'especialització o de doctorat. Sí que sabem que vivia al carrer Pontejo nº 2, 1 pis.

Les festes amb motiu de la inauguració de les escoles seguien i, així, dia 11 de setembre de 1929, a les 13 hores és rebut a l'Ajuntament D. Jaume de Borbó i l'Exc. Sr. President del Consell de Ministres, D. Miguel Primo de Rivera. Després visitaren l'escola.

APROXIMACIÓ A LA HISTÒRIA ...

Dia 6 de Gener de l'any 1930, l'Ajuntament dóna una gratificació de 250 pessetes al pintor Gabriel Fiol per la pintura del metge Monjo, que ha de restar a les escoles.

Dia 2 de Març de 1932, en presència de l'Inspector d'Ensenyament Fernando Leal, D. Antoni Lluç Monjo, l'Inspector de sanitat, la propietària del terreny Elionor Font Bergas, de Jaume Ginard Mestre, Jeroni Florit i Angel Madrigal, es concreta el solar de l'Escola de Dalt.

L'11 de Juny de l'any 1932, hi ha un contracte entre l'Ajuntament i el Sr. Monjo referit a la construcció del grup escolar de So n'Elionor. El plànol serà realitzat per l'arquitecte Guillem Forteza.

Dia 5 d'Agost de 1933, l'Ajuntament encarrega un bust del Dr. Monjo per l'Escola. L'obra s'encarrega a l'escultor

Pasqual Jofre. El bust i pedestal han d'ésser construïts amb pedra de Santanyí i ha de ser col·locats al pati de l'escola. El preu no ha d'excedir de 1200 pessetes i si és possible, no ha de passar de 1000 pessetes. El batle, dia 13 de Setembre, és a dir un mes després de l'encàrrec, exposa que comunicarà al Sr. Jofre que, de moment i per falta de liquidesa, aturi el treball del bust. Aquesta mateixa data es dóna el nom d'Antoni Monjo a l'Escola construïda.

Estat actual del bust del Metge Monjo.

... DEL METGE MONJO.

Com a mecenes, cal esmentar la Biblioteca Popular Circulant, creada mercès a la generositat de D. Antoni Lluç Monjo.

L'any 1938 el metge Monjo, a petició pròpia, ja que tenia reuma, sol·licita ser nomenat metge del Balneari Sant Joan de Campos. En fou nomenat director, el juny de 1938.

Poc abans de la seva mort el trobam com a subscriptor de F.E.T. i J.O.N.S. Bra l'any 1941.

Antoni Lluç, metge, morí dia 11 de Setembre de 1943 a l'edat de 80 anys, a causa d'una trombosi cerebral. Un any abans, a l'edat de 79 anys i a causa d'una miocarditis, havia mort la seva esposa Jerònima Llompart Alomar.

Els béns del metge Monjo anaren a parar a la família del seu nebot Bartomeu "Roget", mort l'any 1924 a l'edat de 43 anys. La prematura mort de Bartomeu Monjo Rigo segurament influí en el testament del metge, que no tenint fills, deixà bona part dels seus béns als renebots Martí i Guillem Monjo Perelló. La seva reneboda Margalida era apotecària de Maria, fins que l'any 1934 la va vendre a D. Estanislau del Campo. Margalida estava

casada amb Jaume Ginard "Fideu". Després de la guerra civil ella i el seu marit, perseguits, s'instal·laren a Mèxic.

En canvi la seva difunta esposa deixà la finca de Son Llompart i una casa a la Plaça de Dalt de Maria a la criada del matrimoni, na Jerònima Font Bibiloni, a part de terres a Sa Sorteta, Banderola. El metge li deixà una casa a Son Monjo.

Actualment, dos edificis resumeixen el seu amor a la cultura a més de reflectir el poder econòmic aconseguit: les Escoles i el Xalet.

NOTES:

(1) Escritura en poder de l'amo en Martí de Son Monjo. Any 1670. Hi ha una còpia a l'Arxiu del Regne de Mallorca. Fa referència a la compra de terra als voltants de les cases velles de Son Monjo. <Bartomeu Femenia ven a Bartomeu Monjo, agricultor, fill de Pere, una quarterada de terra, baix alou directe, domini i jurisdicció de Ramon Caforteza, comte de Formiguera, pel preu de setanta lliures, moneda de Mallorca> <Traducció del llatí>.

(2) Arxiu Diocesà. Hem pogut seguir l'arbre genealògic de la família Monjo entre els segles XVII-XX. Esperam, a través de les referències a Muro i Santa Margalida, arribar a les arrels.

(3) Arxiu Xalet Metge Monjo. Aprofitam per donar les gràcies a Bartomeu Monjo Mir, per posar al nostre abast, la documentació i l'arxiu del metge.

(4) DIAZ NOSTY, Bernardo.: La irresistible ascensión de Juan March. Sedmay Ediciones.

(5) Arxiu Municipal de Maria.

Maria, Agost de 1990

Bartomeu Pastor i Sureda.

ASSOCIACIÓ PREMSA FORANA
DE MALLORCA

GOVERN Balfar

Conselleria d'Educació i Cultura

Casa de la Vila

COMISSIÓ DE GOVERN DE DIA 26 DE JULIOL

Sessió ordinària a la qual no hi assisteix el Sr. Magí Ferriol, el qual excusà la seva assistència. Es prengueren els següents acords:

1.- Aprovar, per unanimitat, l'acta de la sessió anterior(12-7-90)

2.- Concedir el premi de 20.000 pts. al guanyador del concurs de cartells, Jeroni Bergas Ferriol i 1000 pts als altres onze participants, a proposta del regidor delegat de Cultura i Festes.

3.- Tema Comissió negociadora sobre Montblanch: El Sr. Batle informa que s'havien fet les gestions amb Meridional Mallorca S.A. per tenir una reunió la qual es faria immediatament després de la Comissió de Govern.

4.- Concedir 9 llicències d'obres.

5.- Precs i Preguntes:

- El Sr. Batle formula el prec de que es procedeixi pel regidor-delegat d'Obres a estudiar la possibilitat d'un possible canvi de terrenys a la finca municipal denominada "Roqueta", on s'hi ha d'ubicar el Depòsit regulador de l'aigua potable.

- El Sr. Miquel Torelló demana al Sr. Batle sobre la situació del Bar amb Música al carrer Constitució, s/n. El Sr. Batle informa de l'estat en què es trobava l'expedient.

COMISSIÓ DE GOVERN DE DIA 9 D'AGOST

Sessió ordinària amb assistència de tots els seus components. Es prengueren els següents acords:

1.- Aprovar, per unanimitat, l'acta de la sessió anterior(26-7-90)

2.- Es donà compte dels següents escrits oficials rebuts:

- de l'INEM, comunicant l'atorgament d'una subvenció de 780.000 pts. pel 780.000 pts. pel 75 % del cost de la mà d'obra desocupada per a pintar les Escoles del Municipi.

- oret, les tardes, diumenges i feDel CIM, convocant a dirigir

petició d'obres, abans de dia 30 de setembre, pels propers plans d'obres i serveis.

- Del CIM, convocant a sol·licitar la inclusió d'obres, fins a 30 de setembre, dins el Pla d'Equipaments Esportius per a l'any 1991.

3.- Prorrogar per un període de 6 mesos el contracte laboral a l'auxiliar administratiu, Catalina Ramis Oliver, a partir de dia 1 de setembre de 1990.

4.- Proposta Batlia sobre pressupost de 1990: El Sr. Batle exposa que tenia previst portar al proper Ple l'aprovació del Pressupost de 1990 sense la inclusió de l'obra d'Abastament i Sanejament lera fase i la corresponent correlació dels ingressos, ja que hi havia una sèrie de temes urgents que demanaven la seva aprovació, tals com les obres de reparació de les escoles, els temes de personal, l'oferta d'ocupació pública i la posada en marxa del Servei d'Ajuda domiciliària, entre d'altres.

El Sr. Miquel Torelló indicà que el seu grup no aprovaria el pressupost fins que no quedàs clar el tema de les obres d'Abastament i Sanejament, aiximateix, indicà que no ho farien perquè no s'havia tancat la plaça els diumenges a la circulació.

Després del debat, s'acordà que es sol·licitàs al CIM la data límit de remissió per part de l'Ajuntament del projecte i demés documentació requerida.

5.- Sol·licitar a la Conselleria d'Agricultura i Pesca del Govern Balear els pertinents líquids per esquitxar els tarongers i l'escaravat de la patata, així com trampes per a la processionària del pi i nous arbres per a la plantació als carrers dels particulars que ho han demanat.

6.- Aprovar íntegrament la Proposta de la Batlia de convidar a les autoritats autonòmiques, provincials

Casa de la Vila

i d'altres ajuntaments o Organismes als actes de les Festes Patronals.

7.- Aprovar i concedir 9 llicències d'obres.

8.- Concedir a l'Associació de la Tercera Edat una subvenció de 100.000 pts, prèvia presentació dels corresponents justificants.

9.- Precs i Preguntes:

- El Sr. Guillem Bergas formulà el prec de què es procedeixi a sol·lucionar el tema del quadre del pintor Pere Alemany.

- El Sr. Torelló formulà el prec de què per part de l'Aparellador Municipal es realitzi informe sobre les obres a realitzar pel pintor Pere Alemany a la finca de "Son Fogueró" i es compensin amb el seu quadre. El Sr. Batle li contestà que són dos problemes i temàtiques diferents, i que primerament s'hauria de veure l'informe de l'Aparellador Municipal i posteriorment es discutirà el tema.

- Finalment, el Sr. Batle formulà el prec de què es sol·liciti a la Conselleria de Cultura la data de finalització del termini per acollir-se al Pla de Millorament de façanes.

PLE ORDINARI DE DIA 17 D'AGOST

Sessió a la qual no hi assisteix el regidor Sr. Antoni Morey. Es pregueren els següents acords:

1.- Aprovar, per unanimitat, l'acta de la sessió anterior (20-7-90)

2.- Aprovar, per unanimitat, complimentar les prescripcions a l'aprovació definitiva de les NNSS i la seva remissió a la CPU.

3.- Deixar sobre la taula l'aprovació dels pressuposts de 1990, amb 4 vots a favor (UM-IDM), 2 en contra (PSOE) i 2 abstencions (PP).

4.- Oferta d'ocupació pública: es deixà sobre la taula.

5.- Bases de la convocatòria de les proves d'ocupació pública: es deixà sobre la taula.

6.- Acceptar la proposta d'UM sobre

el personal d'oficines i fer les oportunes averiguacions sobre les activitats del personal en general.

7.- Acceptar la proposta d'UM en el sentit de què les obres i actuacions en el depòsit regulador a "Roqueta" són de competència seva en virtut de la delegació sobre el tema de les obres.

8.- Acceptar la proposta d'UM sobre la presentació d'un estat de comptes de la piscina municipal i del seu bar, així com averiguar la potència dels motors.

9.- Acceptar la proposta d'UM sobre el bar amb música al Carrer Constitució, s/n, recolzant l'actuació del Batle, ja que els renous són normals.

10.- Aprovar, per unanimitat, la proposta de la Batlia de concedir una subvenció de 144.000 pts. a l'APA pel curset de Natació.

PUNTS D'URGÈNCIA:

A) Prèvia i especial declaració d'urgència acceptada per unanimitat, s'adoptaren els següents acords:

1) Rebutjar els recursos d'alçada presentats contra l'aprovació definitiva del les NNSS i remetre el present acord al Consell de Govern de la C.A., amb 6 vots a favor (UM-IDM-PP) i 2 en contra (PSOE).

2) Aiximateix, amb el mateix resultat que a la moció anterior, aprovar la modificació puntual a l'estipulació primera, apartat f), zona verde, de les Clàusules Complementàries al Conveni Urbanístic subscrit entre l'Ajuntament i l'empresa Meridional Mallorca, substituint-se el pagament de l'aval previst a "l'aprovació definitiva de les NNSS" per en el moment "quan sigui requerida l'empresa per l'Ajuntament, per haver-se iniciat el procediment de compra o expropiació dels 35.000 m2 de la zona verde.

B) Aiximateix, prèvia i especial declaració d'urgència, acceptada per unanimitat, s'acordà, també per unanimitat, iniciar les gestions

Casa de la Vila

oportunes amb la "Caixa de Pensions" per si pogués ajudar a la compra del solar de davant el Centre de la Tercera Edat per a destinar-lo a Jardí del referit Centre.

11.- Prec i Preguntes: Ningú va fer-ne ús.

COMISSIÓ DE GOVERN DE DIA 23 D'AGOST

Sessió a la qual hi assisteixen tots els seus components. Es prengueren els següents acords:

1.- Aprovar, per unanimitat, l'acta de la sessió anterior (9-8-90)

2.- Aprovar, per unanimitat, la proposta de la Batlia de procedir el proper dia 17 de setembre a celebrar el Ple per a l'aprovació dels Pressuposts.

3.- Convocar una reunió amb els responsables dels estudis fets sobre la guarderia municipal, l'assistenta social i l'encarregada actual de la guarderia, per a tractar el tema cara a la seva implantació i viabilitat.

4.- Deixar sobre la taula les subvencions fins a l'aprovació dels pressuposts.

5.- Es deixà sobre la taula el pagament de factures.

6.- Aprovar el programa de Festes Patronals i la seva despesa per un import de 1.500.000 pts.

7.- Aprovar 5 expedients d'obres. El grup IDM vol deixar constància que seria necessari remetre l'expedient de l'obra de l'església a la Comissió de Patrimoni abans de concedir la llicència.

PUNT D'URGÈNCIA: Prèvia i especial declaració d'urgència, acceptada per unanimitat, s'aprovà, per unanimitat, la moció de la Batlia de comprometre's l'Ajuntament a consignar una partida pressupostària en el Pressupost Municipal de 1990 per a despeses de funcionament i material del Menjador de la Tercera Edat.

8.- Precs i Preguntes:

- El Sr. Batle formulà el prec de

què es remetés escrit per a visitar oficialment les diferents autoritats.

- El Sr. Magí Ferriol formulà el prec de què es sol·licitàs una visita al President del CIM per a tractar de sol·lucionar el tema de la financiació del Mobiliari de la Biblioteca Municipal.

- Aiximateix, formulà el prec de què amb motiu del número 50 de la Revista Fent Carrerany es fés una pàgina per tal esdeveniment, indicant, a més, el sopar a celebrar per tal motiu el dia 15 de setembre.

- El Sr. Miquel Torelló, en nom del seu grup municipal, formulà la pregunta al batle sobre les feines que han fet els peons a l'església. Aquest li contestà que havia accedit a la col·laboració demanada per la Parròquia.

COMISSIÓ DE GOVERN DE DIA 30 D'AGOST

Sessió extraordinària a la qual hi assisteixen tots els seus components. Es prengueren els següents acords:

1.- Aprovar, per unanimitat, l'acta de la sessió anterior (23-8-90).

2.- Fer gestions amb la direcció del C.P. A. Monjo per a ubicar la guarderia a l'escola de baix i una reunió amb els possibles usuaris de Maria per estudiar la viabilitat de la Guarderia Municipal. El Sr. Magí Ferriol proposa oferir el servei als pobles veïns (Ariany, Sineu,..)

3.- Procedir a fer una neteja especial de les escoles, la setmana del 10 al 15 de Setembre.

4.- Iniciar gestions amb les entitats de Maria perquè col·laborin en l'organització d'una sèrie d'actes, en motiu del compliment del 100 anys del Sr. Lluç Fiol, amb la coordinació de l'Ajuntament.

Rècords meteorològics als Països Catalans

Illes Balears:

Palma: T: 40'6" (1983) t: -3'6" (1956) V: 126 Km/h W P: 98 l/m2 (1962)

Maó: T: 37'6" t: -2,8" (1956) V: 144 Km/h SW P: 189 l/m2 (19570)

Eivissa: T: 35'6" t: -2'0" (1956) V: 100 Km/h P: 285 l/m2 (1985)

Lluc: t: -13'5" (1956)
Santanyi: P: 400 l/m2 en 24h.
Formentera: 201 l/m2 en 24h.

Catalunya del Nord:

Perpinya: t: 40'5" (1982) t: -11" (1956) V: 18) Km/h NW P: 186 l/m2 en 24 h.

Franja de Ponent:

Fraga: T: 41'2" (1969) t: -16'6" (1971)

Principat:

Barcelona: T: 38'6" (1982) t: -6'7" (1956) V: 152 Km/h NE P: 143 l/m2 en 24 h.

Tarragona: T: 35" t: -3" V: 146 Km/h NW P: 111 l/m2 en 24 h.

Lleida: T: 42'8" (1982) t: -15'1" (1971) V: 129 Km/h NW P: 169 l/m2 en 24 h.

Girona: T: 39'7" t: -10'5" P: 239 l/m2 en 24 h.

Figueres: P: 525 l/m2 en 24 h P: 400 l en 275 minuts.

Estany de Gento (Pallars Jussà) t: -32" (1956).

La Molina: P: 556 l en 48 h.

País Valencià:

Castelló: T: 39'2" t: -7'3" (1956) V: 113 Km/h NW P: 211 l/m2 en 24h.

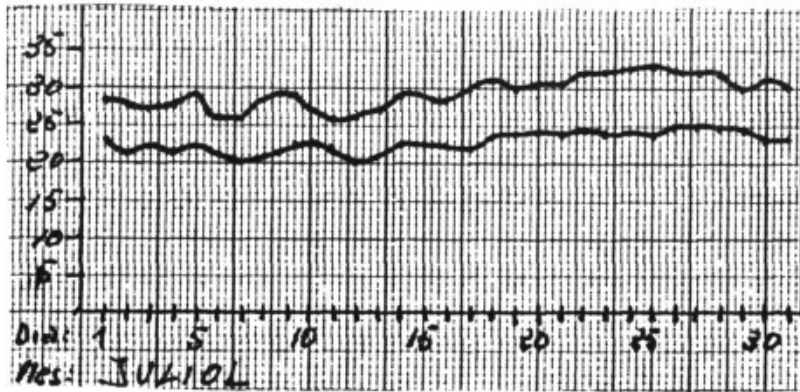
València T: 41,8 (1956) V: 136 Km/h NW P: 281 l/m2 en 24h.

Alacant: T: 41'2" (1961) t: -4'6" (1956) V: 112 Km/h (1987) P: 233 l/m2 en 24h.

Gandia: P: 720 l/m2 en 24h. P: 1048 l/m2 en 48h.

Oliva: P: 1000 l/m2 en 24h. (aprox.)

T: temperatura màxima
t: temperatura mínima
V: Vent més intens
P: Intensitat de pluges

NO
HA
PLOGUT
GENS

T E M P S P A S S A T

SETEMBRE de 1.986

- Per un plantejament nou de les Festes.
- Un ple desgraciat.
- Cristiandat i cristianisme.
- Vida i obra d'un glosador: L'amo En Toni Ginard "Bielet"
- Les festes d'antany.
- Passat i present del nostre ciclisme.
- Mostra de tapissos d'Antònia Maria Garau.

SETEMBRE de 1.987

- Les campanes de Maria.
- Sa Xerradeta amb Mossen Miquel Estades.
- Sa comare Biniali.
- Comentari: Divagacions electorals.
- La columna de la llengua. Revetles.
- Pàgina pagesa: Els cercadors d'aigua.
- Un premi que cal recuperar: el Font i Roig.
- Una vida anònima.
- Inauguració local nou de "FENT CARRERANY".

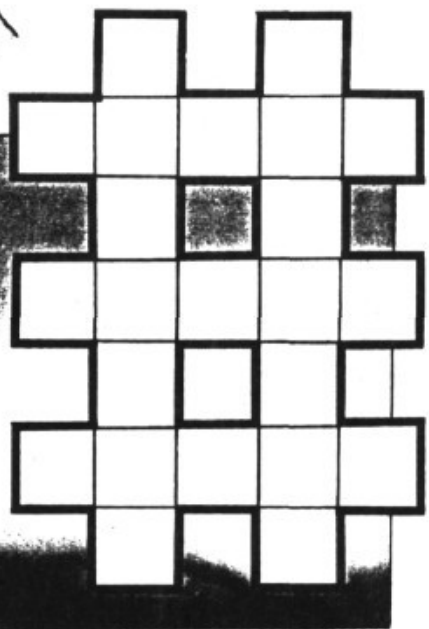
SETEMBRE de 1988:

- Programa de Festes Maria-88.
- Sa Calobra.
- La columna de la llengua: Sants, articles i diminutius.
- Sa Xerradeta amb l'amo En Joan Colombram Mas (II).
- Correu Obert.
- Casa de la Vila.
- 10 anys d'escacs a Maria.

SETEMBRE de 1.989:

- Els virus.
- Montblanc: Una urbanització no necessària.
- Enquesta.
- Sa Xerradeta amb l'amo En Tomeu Ferriol Bergas (II)
- Correu Obert.
- Acampada a Cala Murta.
- Carrerany Esportiu: Exit total del III Enduro Maria.

PASSATEMPS

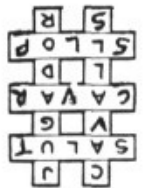

MOTS ENCREUATS:

Cadascuna d'aquestes cinc paraules les heu de posar en la seva casella corresponent, de forma que totes les altres encaixin perfectament.

Escriu-les de dalt a baix i de dreta a esquerra, excepte una, que l'heu de posar al revés.

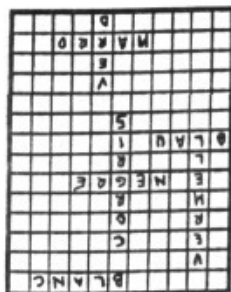
- Jugador
- salut
- polls
- cavalls
- cavar

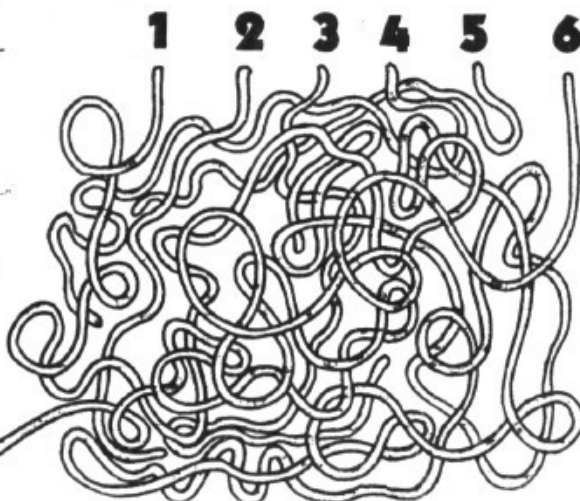
SOLUCIO

COPA DE LLETRES:

Descobriu els noms de 8 colors.

SOLUCIO

FILS EMBULLATS:

Partint de qualsevol dels números, heu de seguir el fil fins a saber quin d'ells és el que està fermat a la flor.

Numero 6

SOLUCIO

Carrerany Esportiu

MOTOR CLUB COP DE GAS.

ELS INICIS:

El "COP DE GAS" no va sorgir amb la idea fixa de fer un moto-club. El grupet de persones que més tard formarien l'associació eren quatre amics que tenien moto i que els agradava sortir els caps de setmana. Era devers els anys 1978 o 1979 i aquella "troupe" que es deien a ells mateixos "Mc Cormik", ja vivien la moto d'aprop. La primera prova va esser una Gimkana a l'any 79 per les Festes de la Mare de Déu, encara amb el nom de "Mc Cormik". La prova es va celebrar a Es Gassons i un dels patrocinadors va esser el pub "S'Horabaixa". L'any 80, i sempre per les festes, es fa el primer moto-cross al circuit "Dues rodes" a Son Roig que és quan apareix el nom de COP DE GAS.

Es va seguir fent proves per la Mare de Déu en els anys 81 i 82 i es reconstrueix la junta directiva amb nous membres i noves àrees. L'any 1982, es fa la primera prova d'Indoor Trial.

A principis de 1983 ja existeix una planificació per a tot l'any amb un pressupost de 366.000' - Ptes. i es fan el semi-marató de maig i un ample calendari sempre en relació amb les festes. A partir d'aquí i degut a tensions internes i a discrepàncies amb l'Ajuntament, que no volia col·laborar amb l'esport (és a dir no n'amollaven ni un), COP DE GAS es disol.

LA CONTINUACIÓ:

L'agost de 1987 per iniciativa d'un grup d'amics, que eren els mateixos que varen interrompre la seva activitat, torna a aparèixer COP DE GAS. Aquesta vegada es rebrà el suport de l'Ajuntament amb els batle Miquel Torelló i el regidor d'esports Rafel Oliver i l'oposició d'un grup de membres del grup independent. Així, es constitueix una nova junta directiva i es sol·licita la legalització a la Conselleria de Cultura i Esports del Govern Balear i a la Fed. Espanyola de Motociclisme.

Durant el 87 i primera part del 88 es varen fer moltes proves però el Moto Club havia de sol·licitar ajuda a altres per no

disposar de càrrecs oficials tals com, director de carrera, jutges de trial, etc... La Federació Balear de Motociclisme organitzà un curs de càrrecs oficials del qual surten aptes en Miquel Mas com a jutge de trial, en Lluc Bergas i en Biel Bergas com a directors de carrera, i en Miquel Mestre com a cromometrador.

A principis del 89 surt al carrer el B.I.M. (Botlletí d'Informació Motor-Club) per tenir informat al soci, col·laboradors i gent del motor en general de la situació de COP DE GAS. Al llarg de l'any es realitzen les proves "clàssiques": l'Enduro, el Trial i l'Indor de Maria, les activitats de les festes i un parell de trials per tota l'illa.

L'any 90 pel Motor Club va començar amb canvis a la Junta Directiva:

President: Bernat Quetglas Jordà
 Vice-president: Joan Sabater Font
 Secretari: Pere Payeras Mas
 Vice-secretari: Biel Tugores
 Tresorer: Biel Sabater Ferriol
 Vocals:

Antoni Mas i Miquel Mas (trial)
 Nadal Planas i Tomeu Bergas (enduro)
 Pep Bergas i Toni Frau (bauxes)
 Miquel Mestre (promoció infantil)
 Lluc Bergas (velocitat)

Dins aquesta temporada s'han fet les proves de major envergadura dins el motociclisme balear de tots els temps: El trial junior puntuable pel campionat d'Espanya i l'indoor Ciutat de Palma amb la participació del campió del Món, En Jordi Tarrés. Tot un espectacle.

Per acabar hem de dir que el Motor Club COP DE GAS està molt agraït als seus col·laboradors, sense els quals no podríem dur a terme totes aquestes activitats, i avançar que probablement hi haurà sorpreses per a la temporada que ve amb la celebració d'una prova de moltíssima envergadura sempre dins el nostre poble. NOTA: Hem volgut obviar el nom dels membres que promogeren tant "Mc Cormik" com COP DE GAS perquè ens podríem oblidar de qualcú.

Carrerany Esportiu

MOTOR CLUB COP DE GAS · MARIA

FETS I OBJECTIUS

COP DE GAS està format per persones a les quals els agraden els aparells que tenen rodes i motor, i això va fer que es juntassin per mirar d'organitzar mogudes motorístiques.

En principi, i vist de defora pareix una empresa fàcil, però així com vas fent coses i intentes pujar el nivell, la cosa es complica cada vegada més. Tot s'ha de fer més gros, més bonic, amb tota classe d'assistència al pilot i això comporta uns pressupostos que fa tres anys ens hagueren paregut desbaratadament grossos.

Quan COP DE GAS pensa en fer una carrera, ha de posar en marxa un munt de coses molt abans que aquesta es faci. La prova es presenta l'any anterior a la federació demanant una data determinada i un parell de reserves que s'acomodin a les necessitats de tots. Dins aquesta presentació s'ha d'incloure un informe detallat de les característiques de la prova: la longitud del circuit, lloc d'emplaçament, mapes de la zona, pla de carrera, emplaçament de les sales de premsa, dutxes, WC, i una mala fi de coses que, repetim, s'han de fer l'any anterior a la celebració de la prova. Llavors,

aquesta se sol aprovar i et donen una data per fer-la. Quan aquesta arriba, s'ha de tenir preparat el que s'ha promès a la federació i un circuit que ha d'agradar els pilots i el públic. La carrera és durà a terme després d'haver quedat d'acord amb la feina de cadascun de nosaltres a reunions precedents. Després de la carrera, quan uns fan net, els altres reparteixen els trofeus que s'han aconseguit gràcies a la col.laboració de de la gent i de les cases patrocinadores de la prova, que també s'han hagut de cercar molt abans. Moltes vegades, aquests col.laboradors no ens ajuden amb un doblers en metàl·lic sinó que ens deixen material que a nosaltres ens pot servir, un material que llavors s'ha de tornar sencer. Passat un temps, s'ha de fer una llarga reunió final on es fa el recompte dels doblers ingressats per la inscripció dels pilots i altres, si n'hi ha, i després es resten els deures d'assegurances dels pilots i altres, que sempre n'hi ha. Aquesta és la feina segura d'una carrera, llavors sempre s'afegeixen coses relatives a cada especialitat. Tot això que hem relatat no és res comparat amb la tasca que ens hem proposat fer. Fa

Carrerany Esportiu

un parell de setmanes a un indoor celebrat a Mallorca només hi anaren dos corredors i això nosaltres no volem que ens passi en el futur. Què ens fa falta?. Fàcil: corredors. Com s'aconsegueixen?. Resposta fàcil i mala de realitzar: Promocionant aquest esport i procurant que molta de gent ho vegi i molta hi participi. Per això, es va crear l'àrea de trial-sin, que és la base dels grans pilots de trial. Per això, cercam un circuit de moto-cross, una especialitat que està malalta i hem de salvar. També per això duguérem una prova del campionat d'Espanya junior, per mostrar el que es pot fer damunt una moto sense esser molt grans. És per tot això que els membres de COP DE GAS feim tantes coses i treballam sense més ànim de lucre que el veure com l'esport que tant ens agrada, cada dia arribi a més gent.

La Directiva de COP DE GAS.

I INDOOR TRIAL CIUTAT DE PALMA.

El MOTO CLUB COP DE GAS va organitzar el passat dia 27 de juliol el I TRIAL INDOOR CIUTAT DE PALMA, prova a la qual hi participà una selecció de pilots mallorquins ben escollits. Tant el Moto Club com els assistents, pilots i mitjans de comunicació feren una valoració molt positiva de tots els seus apartats. Pel que fa al muntatge del circuit, hem de dir que aquest fou dissenyat i realitzat per COP DE GAS, essent posteriorment revisat per n'Ignacio Verneda de la Federació Espanyola de Motociclisme. Les qualificacions que va rebre el circuit d'"excel·lent i a l'altura d'un campionat del mon", en paraules de l'actual campió del mon Jordi Tarrés i de la premsa especialitzada, ho diuen tot. Les zones que componien el circuit, resistiren en tot moment no essent necessari fer retocs

Carrerany

Esportiu

MOTOR CLUB COP DE GAS · MARIA

d'importància que alterassin l'ordre de la competició.

Amb l'organització de la prova es volia analitzar la projecció de l'élite del nostre país cara a les competicions a nivell mundial. Així, la selecció de pilots que participaren presenta una relació molt acceptable. Marc Arañó, primer classificat del campionat d'Espanya Junior 1990, Marc Colomer, que als seus 16 anys els especialistes l'assenyalen com a futur campió i Javier Puig que va esser campió d'Espanya junior l'any 1988 i classificat en aquests moments 11è al campionat del món. També, Amós Bilbao sisè classificat en el campionat del món en aquests moments i Jordi Tarrés tricampió del món de trial en els quatre darrers anys i que acaba de proclamar-se campió després de guanyar a la prova disputada a Polònia

Pel que fa pilots mallorquins, hi participaren: en Julià Panadés, Jaky Martí, Antoni Salas, Jaume Roig, Campió d'Espanya Junior i bicampió senior, Pepín Yuste.

El públic va respondre d'una forma espectacular a l'espectacle. La capacitat disposada per la competició, el Velòdrom de Ciutat, es va veure estibada de gent. Més de 2.500 persones, segons dades de la policia municipal de Ciutat, i quedaren sense poder entrar unes altres 500 per falta de localitats. En aquest capítol cal destacar com eren d'assequibles les entrades (500' - ptes), cosa que va fer que l'afeccionat de les Illes, que per primera vegada podia gaudir d'un espectacle de tanta categoria, hi acudís en massa.

A nivell de premsa local, pensam honestament que fou generosa amb la competició, tant en qualitat com en quantitat. Les emissores de ràdio, SER, COPE, Cadena RATO, es feren ample ressò de la prova, amb la particularitat que la COPE la transmete en directe.

Televisió Espanyola a les Illes Balears, en el seu programa REPORT del migdia del dilluns va dedicar tretze minuts a l'Indoor. Així, també Televisió Espanyola Zona, cadena en el seu programa nacional MUNDO DEPORTE el mateix dilluns dia 30 de Juliol dedicà setze minuts amb unes imatges espectaculars. Televisió Son Sardina C-4 va gravar la totalitat de la prova, donant en repitdes ocasions reportatges de la mateixa.

Les distintes persones o entitats relacionades amb el món del motor que varen esser consultades respecte de la prova: comerciants, pilots, ex-pilots, especialistes en trial, motor clubs de les Illes, etc... la valoraren molt positivament coincidint tots en la importància que va tenir per elevar el nivell de la competició i l'apropament de l'afeccionat en general al món del trial. També coincidiren en l'aspecte positiu de la continuïtat de la prova en properes edicions.

L'objectiu fonamental era el foment del trial en el si de l'afecció mallorquina i en segon lloc elevar el nivell competitiu

Carrerany Esportiu

en la nostra Comunitat Autònoma. Pensam que sensibilitzar l'afecció, pujant-la al nivell de l'alta competició, és el pas prioritari per aixecar aquest esport. Per altra banda, els pilots mallorquins veuen la necessitat de superar-se si volen estar a nivell nacional en aquest esport.

Cal assenyalar que hi va haver competició i exhibició de Trial-Sin, el que és sense cap dubte el futur del trial com a base de competició

Una vegada passats el dies per a la meditació i valoració, pensam que l'esforç realitzat a nivell d'organització i muntatge, s'ha vist compensat per l'èxit que sens dubte a tots els nivell ha alcançat la competició i que ens dur a animar-nos per donar-li continuïtat.

Els esponsors han comprovat que és viable l'alta competició a Mallorca. COP DE GAS hi té una fe absoluta i pensam estar en condicions de millorar a tot

nivell una possible propera edició d'un indoor que seria a un lloc més gran i amb una participació internacional. Pensam amb poques paraules que podem organitzar un indoor trial a la Plaça de Toros de Ciutat amb la participació de Jordi Tarrés, Diego Bosis, Tommi Avalha, Amós Bilbao, Gabino Renales, Marc Colomer, etc...

Aquesta meravellosa temporada culminarà el proper dia 16 de Setembre amb la prova cronometrada que se celebrarà a Sa Verdura.

Ara esperam que la Comissió de Festes aporti el mínimament necessari pel muntatge d'un indoor trial i un indoor trial-sin a ca nostra i dintre del marc de les Festes de la Mare de Déu on participaran els millors pilots de les Balears i de Maria.

Antoni Lluc Mas i Negre

Carrerany Esportiu

QUATRE ANYS JUNTS

Ara fa un any, més concretament el mes de Setembre de l'any passat, el Club Ciclista de Maria de la Salut va publicar un petit fullet per tal de commemorar els seus primers deu anys de vida i treball cercant la promoció i difusió de l'esport ciclista a la nostra localitat. Per a tots els qui formen part del Club, això va significar una immensa alegria.

És per aquest motiu que comprenem i volem també compartir el goig que estam segurs sentiran tots els integrants de la família de FENT CARRERANY de poder commemorar la publicació de la revista número 50 i, amb ella, els quatre anys de vida de l'esmentada entitat.

Per allò que les alegries i les tristesses dels bons amics han d'esser sempre compartides, el Club Ciclista Maria de la Salut vol també sumar-se a les pàgines del mig centenar perquè ambdues entitats s'han comportades, en el decurs d'aquest quatre anys, de manera agermanada i amigable.

Des del mes de maig de 1987 -Revista FENT CARRERANY número 10-, on es parlava del III Gran Premi Pla de Mallorca fins a l'actualitat, han estat moltes les ocasions en les quals, els lectors de FENT CARRERANY han pogut assabentar-se de les notícies del ciclisme de Maria i dels mariandos gràcies a les pàgines que,

1979 · 1989

Deu anys

MEMÒRIA · RESUM

EDICIÓ PATROCINADA PEL
CONSELL INSULAR DE MALLORCA

sempre d'una forma generosa i desinteressada, ens ha proporcionat la revista.

Aquest quatre anys han coincidit amb una època de continuïtat, progrés i germanor entre tots els qui formen part del Club Ciclista de Maria de la Salut. El dia 23 d'agost de 1986, ara fa quatre anys, va ocupar la presidència Antoni Font Bergas, el qual encara continua al front de la Junta Directiva.

Pel que fa al caire estrictament esportiu, la intenció dels afeccionats i ciclistes de la nostra localitat ha estat centrada en la competició de ciclisme social del trofeu "Pla de Mallorca", a la qual els nostres representants han tengut

Carrerany

Esportiu

sempre una participació destacada. L'11 de Maig de 1986, també fa quatre anys, Tomeu Arbona fou el primer corredor del nostre Club que s'enfundà el "maillot" groc de líder. Un jersei que, també els darrers quatre anys, ha estat guanyat per ciclistes del Club Ciclista Maria de la Salut: Simó Darder, l'any 1987, Manuel Fernández el 1988 i Pere Ferriol Colombram els anys, 1989 i 1990. Repassant el mateix període de temps, veurem que Pere Ferriol Roig va guanyar la general de metes volants l'any 1989; Simó Darder la muntanya del 1990 i Ferriol Colombram la regularitat del mateix any.

Aquest brillant historial esportiu dels darrers anys en aquesta competició es va veure augmentat per la victòria a la general d'equips dels anys 1989 i 1990, a més de moltes victòries d'etapa i d'altres primers llocs a competicions de caire local o social.

Però, a més dels resultats, els motius de major goig i alegria pels qui formam part del Club Ciclista són dos: la bona resposta que sempre donen els mariancos als ciclistes i els nous practicants que, poc

a poc, van sortint d'entre els nins i joves del nostre poble.

La popularitat del ciclisme a Maria, es veu constatada a totes i cadascuna de les carreres que organitzam, amb una assistència de públic molt nombrosa que es concentra sempre per poder gaudir d'un esport que entén i aprecia cada dia més. Aquesta resposta popular es confirma en la bona disposició de les distintes cases comercials i de l'Ajuntament que, dia a dia, col·laboren amb les seves aportacions, trofeus o donatius.

Pel que fa als nous ciclistes no podem oblidar que des de 1980, amb el germans Antoni i Rafel Mulet, el Club no havia tengut representants a les categories inferiors. Enguany són, també, quatre: Llorenç Seguí, en alevins, Daniel Estarelles, Pep Ferriol i Antoni Obrador, en infantils. Tant els qui acabam d'esmentar con els qui, estam segurs, practicaran el ciclisme contituiem el més important al·licient per continuar treballant per tal de promocionar aquest esport que tant estimam.

1987; Simó Darder.

1988; Manuel Fernández.

Carrerany Esportiu

1989 i 1990; Pere Ferriol Colombran.

Ara fa quatre anys que FENT CARRERANY a través de les seves pàgines ens brinda l'oportunitat de comunicar-nos a tots els mariandos. Per aquest motiu volem expressar públicament la nostra gratitud; però volem també desitjar-li molts d'anys de dedicació a l'esport, la cultura i l'actualitat de la nostra petita localitat.

Abans d'acabar aquest repàs, hem de tenir un record emocionat a la memòria de Tomeu Bergas i Rafel Perelló, secretari i vocal del Club, els quals, durant aquest període de temps ens han deixat. Si fossin presents, estam segurs, seguirien treballant amb nosaltres pel ciclisme.

Club Ciclista Maria de la Salut.

NOTÍCIES D'ESCACAS.

DIADA ESCAQUISTA AMB EL MILLOR JUGADOR D'ESPANYA: MIQUEL ILLESCAS.

El passat dissabte dia 11 d'Agost, el Club d'Escacs de la nostra vila va tenir com a convidat, un il·lustre escaquista, el català Miquel Illescas, recent guanyador del campionat zonal dels països llatins i representant espanyol a l'Interzonal de Malinas (Classificatori per la fase final del Campionat del Món).

Aquesta iniciativa sorgí d'en Pep Ferriol i en Gaspar Mas (taulers 2 i 1 del club), que han agafat una gran amistat amb el campió espanyol.

En Miquel Illescas dedicà un dia de les seves vacances a parlar i jugar amb els jugadors de Maria, d'una forma distendida, simpàtica i molt agradable, demostrant, a més, ser un gran escaquista, perquè l'exhibició que ens va fer va ser inoblidable: guanyant partides ràpides, en menys temps que els rivals, sense mirar el tauler,...

ELS ESCAQUISTES MARIERS PARTICIPEN A LES DIFERENTS ACTIVITATS QUE ES REALITZEN ARREU DE MALLORCA.

- 5 jugadors de Maria participaren en un dels torneigs més importants de Mallorca L'OPEN D'ALCÓDIA. En Jeroni Bergas i en Xisco Mestre assoliren el 5è i el 6è lloc, respectivament.

- En Xisco Mestre (Subcampionat de Balears), acudeix a les classes que realitza diàriament el soviètic Boris Zlotnik, professor de l'escola del Campió del Món (Kasparov), convidat pel club de Sta. Margalida, juntament amb altres 10 jugadors mallorquins.

- El passat dia 15 d'Agost, el mestre Boris Zlotnik realitzà unes simultànies a 25 taules. Entre els assistents: en Gaspar Mas, en Xisco i en Pere A. Alomar. Cap d'ells pogué guanyar el mestre soviètic.

Carrerany Esportiu

- 7 escaquistes de Maria participen al Torneig Internacional que s'està disputant a Sta. Margalida.

- Dins el programa de Festes d'aquest any dues fites escaquistes a destacar: el Campionat Individual Obert (valedor per l'Elo insular) i l'atractiu II Campionat per equips. Enguany, com a novetat, es disputarà a lliga i a partides de 30 minuts. El 8 de Setembre i a partir de les 17,00 hores, competició entre els equips: Andratx (un dels millos equips de Mallorca), Porreres (actual campió), ANEM de Palma (campió de Tercera) i l'equip local.

EL NOSTRE CLUB D'ESCACS I EL Nº 50 DE FENT CARRERANY.

Si el Juliol de 1986 sortia el nº 0 de Fent Carrerany, un any després, renaixia el Club D'Escacs, gràcies a la labor d'en Pep Ferriol (primer president de la segona etapa del club), en Rafel Rotger, en Gaspar Mas,...

A la secció del "CARRERANY ESPORTIU", han anat apareixent les principals notícies que han succeït al club, el qual,

dia a dia, s'ha consolidat dins la vida esportiva de la vila i dins el món escaquista illenc.

Resumint un poc aquests tres anys darrers, observam que els esdeveniments escaquistes han estat nombrosos (canvi de president, cursets d'escacs, tornejos locals, insulars i fins i tot un campionat de Balears,...)

Els èxits s'estan aconseguint de forma sorprenent, però alhora demostra la gran col.laboració que existeix en el club: Jeroni Bergas (campió de Mallorca de 2ª), Xisco Mestre (subcampió de Cadets de Balears),...

Si qualcú vol repassar els números anteriors, observarà que per Maria hi ha passat tot un Campió d'Europa Juvenil: Alexei Dreev (URRS), actualment un dels 15 millors escaquistes del món, en Miquel Illescas (millor jugador d'Espanya),...

Tot això és possible perquè la família escaquista de Maria treballa unida, sacrificadament i amb una planificació modesta, però de manera extraordinàriament seriosa.

ENRIC POZO MAS

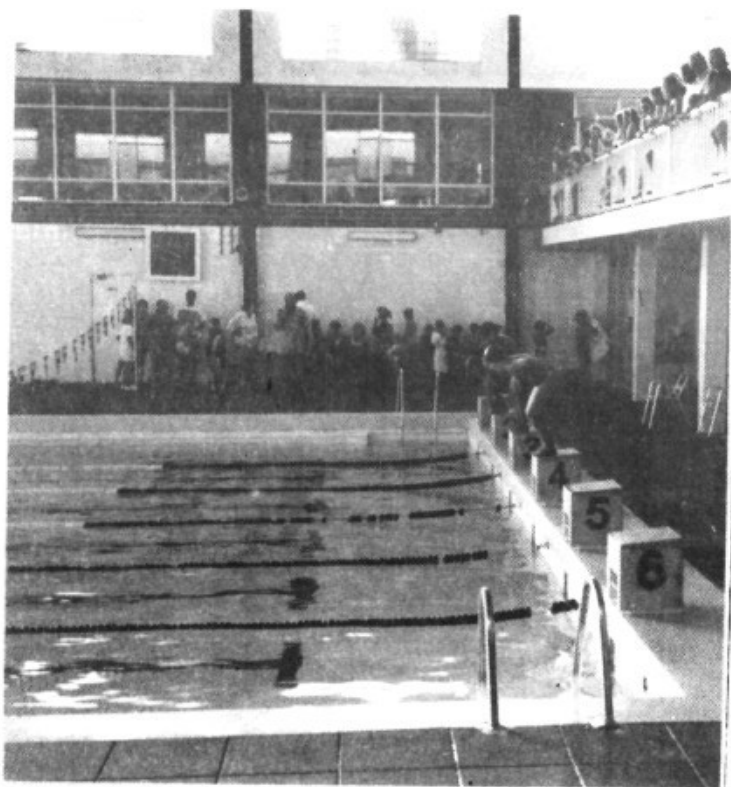

Miquel Illescas juga sense mirar el tauler.

Carrerany

Esportiu

LA PISCINA MUNICIPAL DÓNA ELS SEUS PRIMERS FRUITS

La piscina municipal comença a donar els primers fruits.

El passat Dijous dia 23 d'Agost una vintena de nins i nines, alumnes del cursset de natació organitzat per l'A.P.A. del C.P. A. Monjo i que s'està realitzant aquest estiu, assistiren al Campionat "PLANISSI" de natació per a gent en edat escolar, de 6 a 14 anys.

El resultat fou el següent:

Un primer lloc per Gabriel Quetglas Tugores i un segon lloc per Na Catalina I. Barceló Pira, ambdós en la modalitat de Kroll i en categoria B, edat de 9, 10 i 11 anys.

Hi assistiren més de 125 participants de molts d'indrets de Mallorca i es dugué a terme a la piscina del C.N. La Salle de Palma.

Onofre Sureda Ribas.

FEIM CARRERANY.

El passat Diumenge dia 19 d'Agost arribarem fins a la Calobra.

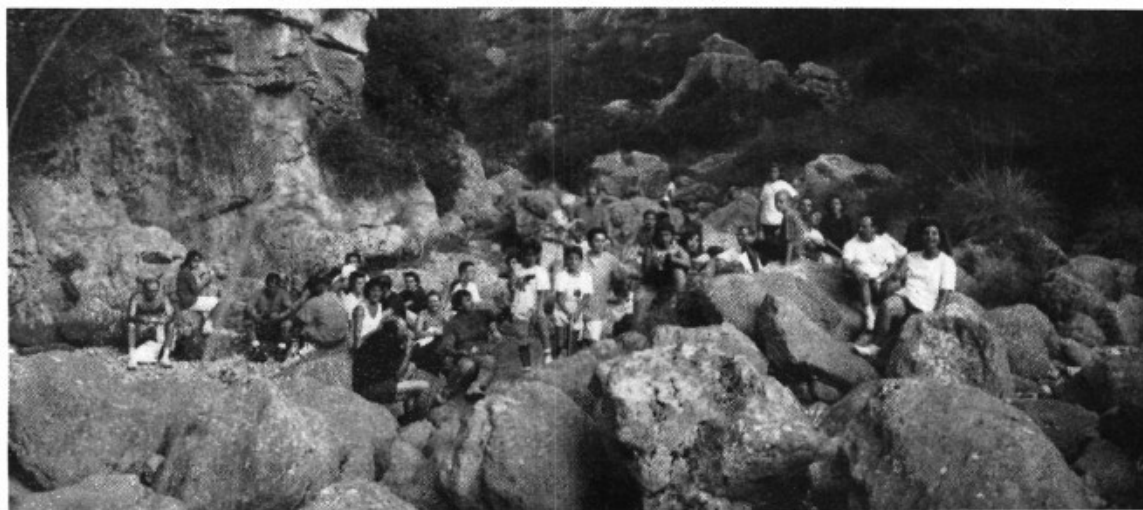
Es veu que la crida que feia a la passada revista o l'atractiu en si de l'excursió feren que fóssim uns quants més que a l'anterior. Erem 41 persones, nombre prou satisfactori ja que no havíem estat tants mai. Això ja sembla un carrerany!

Una vegada arribats, nedarem i ens relaxarem de l'esforç realitzat.

Anàrem a dinar de paella i després de reposar a la terrassa del restaurant agafarem els cotxes i anarem a nedar a Cala Tuent.

Cap a les 19'30 partirem cap a Maria.

Ara per a alguns vendran dies

Partirem de la Plaça des Pou a les 6'15 hi arribarem a Escorca a les 7 h., deixarem els cotxes i començarem a baixar. Després d'un començament de descens un poc frenètic, ja que arribarem al llit del torrent de Lluç en 45 minuts, seguirem fins a s'Entreforc on berenarem. Alguns s'hi quedaren per reposar mentre que d'altres arribarem fins a Sa Fosca.

A partir de s'Entreforc la cosa es comença a complicar, aquí s'embruta es pot llegir, però amb paciència i col.laboració cada vegada et vas acostant a la mar on alguns arribaren a les 11'30 h.

d'esbrvonament, a uns més que als altres, però tot arriba a espessar.

Cal fer menció d'una persona que als seus 79 anys va fer la davallada tan bé com el primer; em referesc a l'amo En Toni "Regalat".

De cara al mes que ve, dir-vos que no hi haurà excursió, seran les Festes de la Mare de Déu. Si teniu pensada alguna excursió feis-me-la arribar i la posarem a la propera programació d'excursions de la temporada de Tardor-Hivern que publicarem en el número d'Octubre.

Onofre Sureda Ribas.

La Conselleria de Cultura, Educació i Esports
 felicita la revista de l'Associació Cultural "Fent Carrerany"
 amb motiu del núm. 50 de la seva revista i del IV Aniversari de l'Associació

ACTIVITATS D'ESTIU

CULTURA

MUSICA

- 3 de setembre, a les 21:30 hores. XVIII Festival de Música d'Estiu. JJ MM. de Ciutadella. Concert pels Madrigalistes de Praga. Director: Pavel Bava. Al claustre del seminari.
 - 5 de setembre, a les 20:30 hores. Concert de l'Orfeo Major, a la plaça de la Constitució.

LLIBRE

- Del 10 al 14 de setembre. VI Curs de Biblioteconomia a la sala d'actes de la Casa de Cultura (carrer Ramon Llull, 3 de Palma).

TEATRE

- Del 10 al 21 de setembre, de les 17:30 a les 20:30 hores. Curs d'entrenament actoral a càrrec del professor Pere Fullana, al Conservatori Professional de Música i Dansa de les Illes Balears.

- Del 10 al 21 de setembre, de les 17 a les 19 hores, curs "El teatre d'avui, curs teòric", a càrrec del professor Antoni Mana Thomas, a la Casa de Cultura (carrer Ramon Llull, 3 de Palma).

- del 17 al 21 de setembre, de les 18 a les 20 hores. Taller d'ús i creació de mascaretes per a adults, al taller de Gomes i Gomis (carrer Beatru de Pinós, 14 b de Palma).

BIBLIOTECA PÚBLICA DE MENORCA

- 11, 12, 13 i 14 de setembre. Jornades sobre la teoria computacional de la ment.

TERCERA EDAT

- Associacions de la tercera edat de la part forana.
 "XERRADES PRIMAVERA 90"

- Sr. Gabriel Llopart i Moragues C.R.
 Acadèmic de la Real de la Història.
 Tema: "Devocio de Mallorca a la Sang"
 "La religió dels primers mallorquins"
 "Com alçaren els mallorquins la Seu de Mallorca".
 Dia 14 de setembre, a les 17 hores.
 Associació de la 3a. Edat de Puigpunyent.
 Dia 19 de setembre, a les 17 hores.
 Associació de la 3a. Edat de Llubi.
 Dia 27 de setembre, a les 17 hores.
 Associació de la 3a. Edat del Pont d'Irca.

- Sr. Rulfel Monjo i Dulmau, metge.
 Tema: Aptitud pràctica davant situacions urgents.
 Dia 4 de setembre, a les 17 hores.
 Associació de la 3a. Edat de Capdepera.
 Dia 20 de setembre, a les 17 hores.
 Associació de la 3a. Edat de Montuïri.
 Dia 21 de setembre, a les 17 hores.
 Associació de la 3a. Edat de Mancor de la Vall.
 Dia 22 de setembre, a les 17 hores.
 Associació de la 3a. Edat de Son Servera.

- Joana Maria Palou i Sampol.
 Llicenciada en Filologia i Lletres i en Història d'Art.
 Tema: El Patrimoni arquitectònic dels nostres pobles.
 i la seva conservació.
 Dia 19 de setembre, a les 17 hores.
 Associació de la 3a. Edat de Santanyi.
 Dia 26 de setembre, a les 17 hores.
 Associació de la 3a. Edat de Campos.

- Sr. Gaspar Valero i Martí.
 Llicenciat en Història.
 Temes: "Nevaters i cases de neu",
 "Sílguis i carboners",
 "Rotes i roters",
 "Fons de calç i calçamines".
 Dia 3 de setembre, a les 18 hores.
 Associacions de la 3a. Edat d'Alcúdia.
 Dia 19 de setembre, a les 17 hores.
 Associació de la 3a. Edat de Santanyi.
 Dia 27 de setembre, a les 17 hores.
 Associació de la 3a. Edat de Felanitx.

- Sr. Sebastià Serra i Busquets. Historiador.
 Tema: "Mallorca, el nostre passat i perspectives de futur".
 Dia 19 de setembre, a les 19 hores.
 Associació de la 3a. Edat de Porreres.

EDUCACIÓ

REVALIDACIONS

Obertura del termini de sol·licitud de revalidacions en matèria de revalidació de llengua catalana per a professors d'E.G.B. (De 11 de setembre al 31 d'octubre).
 Model de sol·licitud a disposició dels interessats a la Direcció General d'Educació, de dijous a divendres, de 12 a 14 h.

EXEMPCIONS

Obertura del termini de sol·licitud d'exempcions de l'aprenentatge de la llengua catalana.
 Del 11 de setembre a 31 d'octubre.
 Model de sol·licitud a disposició dels interessats a la Direcció General d'Educació, de dijous a divendres, de 12 a 14 h.

TÍTOLS, CERTIFICATS I DIPLOMES

- Títol de Professor de Llengua Catalana.
 - Certificat d'aptitud docent en Llengua Catalana.
 - Diploma de capacítació per a l'ensenyament de la Llengua Catalana.
 Models de sol·licitud a disposició dels interessats a la Direcció General d'Educació, de dijous a divendres, de 12 a 14 h.

TALLER SOBRE

"Modificabilitat cognitiva i enriquiment instrumental" (Nivell 1).
 Destinats a professors interessats en la recuperació dels alumnes amb dificultats d'aprenentatge.

DATES Del 3 al 8 de setembre de 1990 (ambdós inclosos).

HORARI De 9 a 13:30 hrs. i de 16 a 19:30 hrs.

CONTINGUT

- Experiència de les bases teòriques de la Modificabilitat Cognitiva.
 - Temes de l'Experiència d'Aprenentatge Modificat (EAM).
 - Bases teòriques i objectius de l'Enriquiment Instrumental.
 - Programació d'Unitats Didàctiques.
 - Estratègies de generalització.

IMPARTIT PELS PROFESSORS

Josep M. Martínez Beltrán.
 Ignasiu Miquel.
 Diplomats per
 HADASSAH WIZO CANADA INSTITUTE (Jerusalèm).

TRAMESA de material didàctic a les escoles de la part forana

1. OBSERVACIÓ PLANTES A L'ESCOLA, de Pau Bialoni i Cels Calvino.
2. EL CARST A MALLORCA, d'Angel Griera i Catalina Borràs.
3. MATEMÀTIQUES AL PARC DE LA MAR, d'Antoni Font Bernat Garcia, Manel Garcia, Joana Ullas, M. del Carme Martorell, Magdalena Morell, Pere A. Segura i Miquel Serra.
4. ITINERARI CASTELL D'ALARD, de M. Magdalena Colom, M. del Carme Martorell, Josep Verd i Maria A. Ximena.

ENSENYAMENT EN CATALÀ

Obert el termini de presentació de sol·licituds d'ensenyament en català per als centres docents de les Illes Balears.

Documentació que s'ha de presentar:

- A. Instància dirigida a l'Hble. Conselleria de Cultura, Educació i Esports, signada pel director del centre.
- B. En el cas de centres concertats i públics:
 - Acta de l'acord del consell escolar adaptat per majoria absoluta, signada per tots els components d'aquest organisme, amb expressió de la representació que hi ostenten.
 - Estudi sociolingüístic de l'alumnat.
 - Acord del claustre de professors pel qual s'aprova el pla pedagògic que es vol implantar al centre.
 - Projecte pedagògic que hi pensen implantar, tan detallat com sigui possible.
- C. En el cas de centres no concertats, se substituirà l'acord del consell escolar per una sol·licitud del titular del centre acompanyada d'acord favorable dels òrgans col·legiats del centre degudament signat.

- La resta de la documentació a presentar serà la mateixa que per als centres concertats.

CONSERVATORIS

Exàmens extraordinaris de setembre.

Del 3 al 7 - Alumnes oficials.

Del 10 al 30 - Alumnes llaures.

ESPORTS

L'ESPORT PER A L'EDAT ESCOLAR

- Dia 3. Convocatòria dels programes unificats i promoció.

Tot el mes inscripció dels equips, de col·legis, clubs, associacions, etc., en l'Esport per a l'Edat Escolar.

- Dia 24. Reunió de la Comissió de Coordinadors de l'Esport per a l'Edat Escolar.

III CAMPIONAT DEL MÓN DE CICLISME UNIVERSITARI

- Dia 5, reunió del Comitè Organitzador.

- De l'11 al 16 de setembre a Mallorca.

CENTRES DE FORMACIÓ TÈCNICO-ESPORTIVA

- Presentació dels plans 1990-91.

- Convocatòria de les activitats.

Escoles esportives (Poliesportiu "Principes de Espanya")

- Bàsquet
- Handbol
- Atletisme
- Gimnàstica
- Voleibol
- Escola Superior de Tennis

MANTENIMENT FÍSIC PER ADULTS

- Poliesportiu "Principes de Espanya"

- Convocatòria de l'activitat.

DEPARTAMENT DE MEDICINA ESPORTIVA

- Pla de revisió i proves d'estort als esportistes.

CURSETS DE FORMACIÓ TÈCNICA

- Convocatòria del III Curs de Monitors Poliesportius Escolars.

CONSELLERIA DE CULTURA, EDUCACIÓ I ESPORTS GOVERN BALEAR